

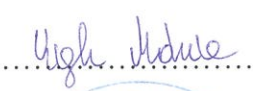
KURCA-PARTI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2025.

ÓVODÁNK ADATAI

Az intézmény hivatalos elnevezése és címe: Kurca-parti Óvoda 6635 Szegvár, Hunyadi János u.25. Telefon/fax: 30/701-5840 E-mail cím: kurcaovi@gmail.com Weblap: www.kurca-parti-ovoda.hu Az intézmény OM azonosítója: 201530 Alapító Okirat száma: Sze/141-12/2024 Fenntartója: Szegvár Nagyközségi Önkormányzat Képviselő- testülete 6635 Szegvár, Szabadság tér 2.	Igazgató: ..... Vigh Mária Ph.....
Legitimációs záradék	
Készítette és elfogadta: Vigh Mária igazgató Az óvoda nevelőtestülete.	Dátum: Szegvár, 2025.08.26.
Jóváhagyta: Szegvár Nagyközségi Önkormányzata Képviselő- testülete Szabó Tibor György polgármester	Dátum: Szegvár, 2025.08.26.
Irattári száma: 185/2025.	Dátum: Szegvár, 2025.08.27.
Hatályos: visszavonásig	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig
A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai: - Nevelőtestületi javaslat - Partneri igények változása - Törvényi változás	

Törvényi megfeleltetés

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- 2023. évi LII. törvény A pedagógusok új életpályájáról
- 2012.évi CXXIV. törvény A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény módosításáról
- 2012. évi XXIX. törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól

Rendeletek

- 401/2023(VII:30) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023 évi LII. törvény végrehajtásáról.
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2012. EMMI-rendeletben elvárt szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének fejlődésük segítésének megjelenítése, egy adott óvoda életében, szakmai tartalmában ugyanazt a pedagógiai tevékenységet jelenti, mint az Alapprogram elvárása.
- 229/20012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik.
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően – évente a szülői igényekre alapozva – az óvoda épületében biztosított.

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda helyi pedagógiai programjának szerkezete

BEVEZETÉS.....	8
1. HELYZETELEMZÉS.....	9
1.2.1. Személyi feltételek.....	10
1. 2. 2. Tárgyi feltételek	13
2. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE	15
2.1. Óvodakép.....	15
2.2. Óvodapedagógus és pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak mintaértéke.....	16
2.2.1.Óvodapedagógus-kép.....	16
2.2.2. Pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak	19
2.3. Gyermekkép.....	20
3. AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA	21
4. AZ ÓVODA NEVELÉSI ALAPELVEI	23
4. 1. Egészséges életmódra nevelés	24
Kialakítandó és rögzítendő szokások:.....	25
4.1.1.Táplálkozási szokások:	25
4.1.2. Higiénés szokások:	25
4.1.3.Öltözködés:.....	26
4.1.4. Mozgás:.....	26
4.1.5.Alvás, pihenés:.....	27
4.1.6. Levegőzés:.....	27
4.1.7. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása:.....	27
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értéorientált közösségi nevelés fejlesztése	32
4.2.1.Az érzelmi, az erkölcsi és az értéorientált közösségi nevelés:.....	32
4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	34
5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	37
5.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	37

5.1.1. Óvoda- Család kapcsolata:.....	37
5.1.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai:.....	40
6.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	44
6.1.Szervezeti és időkeretek.....	44
Csoportszervezés elvei:	44
6.2. Napirend, hetirend kialakítása - Az óvodai nevelés tervezése	45
6.3. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok	52
A CSOPORT ELŐREHALADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE:.....	54
6.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....	54
7.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	55
7.1. Játék.....	55
7.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek	58
7.2.1. Verselés, mesélés:	60
A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:	61
7. 2. 2. Ének, zene, népi játék, tánc:	62
A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:	63
7. 2. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:	64
A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:	65
7. 2. 4. Mindennapos mozgás:.....	66
7. 2. 5. A külső világ tevékeny megismerése	68
A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:	70
7.3. Munka jellegű tevékenységek	71
7. 4. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	73
8. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS PROGRAMJA.....	74
Az integrált nevelés keretein belül, egyes gyermekeknél adódó, sérülés specifikus feladataink: .	75
8.1. Sérülés specifikus fejlesztés feladatai.....	76
8.1.1. Enyhe fokban mozgásában korlátozott gyermek:	76
8.1.2. Beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:.....	77

8.1.3. Autizmus spektrumzavarral, Asperger-szindróma zavarával küzdő gyermek:.....	78
8.1.4. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek:.....	80
8.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:.....	84

9. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG 86

10. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE 90

10.1. Igazgatói ellenőrzések	90
10. 2. Külső ellenőrzések	91

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK..... 96

BEVEZETÉS

Napjainkban elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyük óvodai nevelőmunkánkban a megváltozott társadalmi környezetet, amelyből a kisgyermek érkezik.

Az ép családi struktúrák csökkenése, egyre jobban kihat a „gyermeki én” alakulására.

Bár az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú, harmonikus és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.

Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodánk Tevékenységközpontú Pedagógiai Programjával, a meglévő személyi, és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

Aki ezt a programot kezébe veszi és elolvassa, hamar kialakul benne egy kép az óvodánkban folyó nevelésről. Remélhetőleg már az első sorok olvasása után kiderül, hogy óvodánk nevelőközösségének mennyire fontos, hogy a hozzánk járó gyermekek emocionális biztonságban töltsék óvodás napjaikat. A velük foglalkozó valamennyi felnőttnek alapelve kell, hogy legyen a gyermekcentrikus szemlélet, a befogadó/elfogadó nevelés, a gyermek személyiségének tisztelete, individuumának elfogadása, szeretete és megbecsülése.

Legfőbb célunk a gyermeki személyiség harmonikus, szomatikus és szociális fejlődésének elősegítése, nyugodt emocionális biztonságot nyújtó, sok szép élményt adó, folyamatos, szabad játékot és aktív tevékenységet biztosító óvodai élet megszervezése.

Vigh Mária

Igazgató

1. HELYZETELEMZÉS

1.1. Óvodánk sajátos arculata

Óvodánk Szegváron, Csongrád megyében, Szentes várostól délre, 8 km-re található. Falunk határa igen hosszú, nyugaton egészen a Tiszáig, délen Mindszent város határáig, keleten Derekegyházig terjed. Szegvárt méltán nevezik a „Vizek-falvának”, hiszen területén folyik keresztül a Kurca -, a Kórógy ér és a község közepén egy Kórógy –tó található, mely a település kellemes színfoltja.

Óvodánk 1950. július 10.-től működik jelenlegi helyén. A régi építésű polgári ház az évek folyamán több változáson esett keresztül. A legfontosabbak ezek közül: 1965-ben a folyosó gangos részét beüvegezték, 1975-ben lapos tetős épületet építettek az óvodához, 1989-ben új csoportszoba bővítésével az óvoda területe tovább nőtt.

Az eltelt 10 év időtartama alatt, sikeres pályázatok segítségével, fejlesztőszobával, só – szobával, kerti körbekerített medencével, ovi-faluval, Ovi-Foci-pályával bővült, a gyermekek fejlesztését segítő helyszínek tárháza. 2017-ben tető szerkezetének felújítása valósulhatott meg. Amit követett/követ, egy újabb pályázati kereten belül megvalósuló projekt, mely magába foglalja intézményünk mini bölcsődei szintterrel bővülését, vizesblokk felújítását, központi konyha létesítését.

A gyermek létszám alakulásának függvényében a következőként alakultak a gyermek csoportok:

- 1950-1964-ig 2 csoport,
- 1965-1975-ig 3 csoport,
- 1975-1989-ig 5 csoport,
- 1989-től napjainkig 6 csoport.

Az óvodához tartozott 1960-tól a Kórógy-szentgyörgyi tagóvoda 2 csoporttal, melyet 1996. szeptember 1.-jétől ideiglenesen áthelyeztek a Kórógy u. 47 sz. alá a Bölcsőde épületébe. A gyermek létszám csökkenése miatt 2002. június 1-től a tagintézményt ideiglenesen bezárta az Önkormányzat.

A TOP-1.4.1-15 kódszámú „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” elnevezésű sikeres pályázatnak köszönhetően 2020/2021-es nevelési évre a Kurca-parti Óvoda teljesen megújult. A pályázat

eredményeként egy korszerű kapacitásában megnövelt konyha üzemeltetése, valamint az óvodai ellátás javulása és a szolgáltatások minőségi fejlesztése valósult meg.

Az intézményünk 2006.szeptember 1.-től felvette a Kurca-parti Óvoda nevet.

A családok megváltozott életkörülményeiből adódóan óvodánkban a társadalom valamennyi rétegének gyermeke jelen van. A hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekek viszonylagosan magas száma miatt pedagógusi és szülői támogatással 1997- ben jött létre az „Együtt Egészséggel a Szegvári Óvodások Jövőjéért Alapítvány”, melynek célja az óvodai nevelőmunka színvonalának fejlesztése, hatékonyabbá tétele, a hátrányos helyzetű családok segítése. Az adott körülmények az óvoda részéről egy nagyon tudatos fejlesztést feltételeznek a hátránykompenzálásban és tehetséggondozásban.

Az óvodában minden évben beíratáskor dől el, hogy szeptemberben mennyi és milyen szervezésű csoportot indítunk, ami függ a gyerekek létszámától, korától, a szülők igényétől és az óvodapedagógus személyétől.

Az óvoda alapító okiratában meghatározottak szerint, továbbá a több éves tapasztalatokat felhasználva biztosítunk lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére.

1.2. Óvodánk jellemzői

1.2.1. Személyi feltételek

Óvodánkban folyó szakmai munkát egy függetlenített igazgató irányítja, önálló munkáltatói jogokkal és részben önálló gazdálkodói jogkörrel, kinevezését Szegvár Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületétől kapja pályázati elbírálás után.

Az óvoda személyi ellátottsága a jelenlegi formában kedvezően segíti a célok elérését.

Az óvodai csoportjainkban - tekintettel a köznevelési törvény által megfogalmazottakra - két szakképzett óvodapedagógus és egy dajka dolgozik, valamint két csoport kiegészül két fő pedagógiai asszisztenssel.

	Kurca-parti Óvoda	Össz. létszám
	Igazgató	1
Óvodapedagógus	- 1 fő igazgató h.	12
	- 11 fő óvodapedagógus	

Nevelőmunkát közvetlen segítő	- 6 dajka	6
	- Pedagógiai asszisztens	2
Óvodatitkár	- 1 fő óvodatitkár	1
Élelmezésigazgató	- 1 fő élelmezés igazgató	1
Konyhai dolgozó	- 7 fő konyhai dolgozó, ebből - 1 fő irodai adminisztrátor	8
Technikai kis.	- 1 fő takarító	1
	- 1 fő karbantartó	1
Külső segítő szakemberek	- logopédus - fejlesztő pedagógus - pszichológus	Nevelési tanácsadó munkatársai: 3 fő
Külső egyéb	- dietetikus	megbízási szerződéssel 1 fő

Változó világunkban a pedagógus személyisége megkívánja a komplex, flexibilis látásmódot, így az új dolgok iránti elfogadáshoz a bátor, kezdeményező, kipróbáló, új iránt fogékony, innovatív személyiség megléte szükséges. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó/befogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. A gyermek szeretetszükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt. Megértő, empatikus, türelmes, érzelmileg is partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Követelményünk és elvárásunk, hogy sztereotípiáktól mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz /gyermekek anyanyelvének gyakorlása, szokások, hagyományok megismerése, ápolása /.

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe /fejlesztőpedagógus, logopédus/.

A dajkát és a pedagógiai asszisztent, a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka, egyes szituációkban, a pedagógiai asszisztens /helyettesítés alkalmával/ és az óvodapedagógus tevékenységét összehangoltta kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka és a pedagógiai asszisztens közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről.

A pedagógiai programnak megfelelően és annak tudatában kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melynek alapvető feltétele, a rendszeres, naprakész, konkrét terveket, elvárásokat megfogalmazó munkatársi megbeszélés az óvodapedagógusok, a dajka és a pedagógiai asszisztens között. A terveket a csoportnaplóban is megjelenítjük, illetve munkatársi értekezletek keretén belül megosztjuk egymással.

A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink megvalósításához /óvodatitkár, konyhai kisegítők, udvaros/.

Továbbképzéseink:

Aktívan részt veszünk kompetenciáink fejlesztésére irányuló szakmai továbbképzéseken, melyek alkalmával törekszünk innovatív szemléletekkel gazdagodni. Képzések tervezett rendszerét az intézmény továbbképzési programja tartalmazza.

Az inklúzió, az integráció, a differenciálás és esélyteremtés, tehetséggondozás, egészségfejlesztés területén szerveződő továbbképzéseken való részvételt is lényegesnek tartjuk.

Célunk:

- A kollegialitás, így az intézményi kohézió megerősítése, a kooperáció gyakorlatának kialakítása, hospitálásokon keresztül.

Feladatunk:

- Egymás munkájának minél teljesebb megismerése, értékek megőrzése, pedagógiai tevékenységünk során.
- Egymástól való tanulás megvalósítása.
- Kooperáció fejlesztése, innovatív eszközök segítségével.

Tartalma:

- Képzéseken való részvétel, új módszerek elsajátítása (egyéni, mikrocsoportos, differenciált fejlesztés, kooperatív technikák alkalmazása, multikulturális-multimédiás tartalmak közvetítése).
- Új dolgozó beilleszkedését segítő gyakornoki rendszer működtetése.

- Nevelési értekezlet.
- Rendszeres bemutató foglalkozások, nyílt napok szervezése, a nevelőmunka kiemelt területeinek és gyengeségeinek megoldására.
- Esetmegbeszéléseken való részvétel.
- A nevelési tervek egyeztetése, ismertetése a pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal.
- A fejlesztőpedagógusokkal, logopédussal való konzultáció a DIFER, MSSST, SZÓL-E mérések eredményeinek és a fejlesztés eredményeinek megbeszélése, PDCA -modell alkalmazásával.
- Munkaközösségi megbeszélések.
- Team egyeztető megbeszélések.
- Nevelési időn kívüli szabadidős tevékenységekben való részvétel.

1. 2. 2. Tárgyi feltételek

A pedagógiai programunk megvalósítása érdekében a tárgyi feltételrendszer meghatározásakor mindenekelőtt, figyelembe vettük a kormányrendelet által meghatározott eszköznormát, valamint azt, hogy a gyermekek által használt eszközök elősegítsék komfortérzetüket, fejlessze egészségi állapotukat, igazodva a gyermeki személyiség sajátosságaihoz. Fontos továbbá, hogy hozzáférhetőek és biztonságosak legyenek.

Adekvát munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársaknak és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására is.

A TOP-1.4.1-15 kódszámú „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” elnevezésű sikeres pályázatnak köszönhetően 2020/2021-es nevelési évre a Kurca-parti Óvoda teljesen megújult. A pályázat eredményeként egy korszerű kapacitásában megnövelt konyha üzemeltetése, egy minden igényt kielégítő mini bölcsőde, valamint az óvodai ellátás javulása és a szolgáltatások minőségi fejlesztése valósult meg.

Intézményünk esztétikailag és funkcionálisan is kielégít minden olyan igényt, amelyet egy korszerű, színvonalas intézménytől elvárhatnak a felhasználók és a dolgozók.

Közös rendezvényeink, ünnepeink megtartására alkalmas zsibongóval rendelkezünk.

A bútorzatot folyamatosan igyekszünk újítani, figyelembe vesszük a könnyen mozdíthatóságot és variálhatóságot.

- A berendezési és használati tárgyakban a természetes anyagok dominanciája esztétikai érték közvetítő.
- Az óvoda berendezési tárgyai a gyermekek testméretéhez igazodva, azok önálló használatát teszik lehetővé.
- Stabilitásuk a baleset megelőzését szolgálja, elemeinek variálhatósága, változatos térépítéssel a gyermekek közös és elkülönülő játékának alapja.

Az egészség megőrzése, a higiénés szokások kialakításának és megerősítésnek érdekében minden gyermek jellel ellátott tisztálkodási eszközeit az óvoda biztosítja és kezeli.

A berendezési tárgyak, és a játékeszközök további kiegészítésre és pótlásra szorulnak.

A csoportszobák játékeszközeinek széles skálája az aktív nagymozgástól a finommotorikáig, az életkor sajátosságainak megfelelő fejlődéséhez járul hozzá.

Minden csoportszobához tartozik gyermekmosdó és öltöző is. Nagy örömünkre nevelői szobával is bővült a helyiségek száma. A jövőben törekszünk –esetleges pályázat útján-, megfelelő tornaszoba létrehozására.

Az óvoda gáz-központifűtésű, intézményi épületünk megújuló energia fejlesztés kialakításával napelem-kollektorokkal rendelkezik. Megvalósult a szennyvízcsatorna - hálózat beruházása. Az óvodában biztosított a hideg- meleg vízellátottság.

Az épületet nagy területen, zöldövezetű udvar veszi körül, mindazon lehetőséget kínálva, hogy a gyermekek mozgásigényüknek adekváтан önfeledten játszhasanak. Az udvari játékaink cserére szorulnak, melyet pályázati úton tudunk folyamatosan újítani, cserélni. A játszó udvaron betonozott és füves terület egyaránt található, ily módon az év bármely szakaszában jól lehet használni az udvart. A 2016. július 1.-jén átadott, Ovi Foci-pálya, a gyermekek labdához szoktatásán túl, labdatechnikai elemek elsajátítását, a mozgás megszerettetését segíti elő. Korábbi sikeres pályázat által, intézményünk Ovi-Falujában a helyes közlekedési szabályok elsajátítására is lehetőség nyílik, közlekedési táblák és nagymozgást elősegítő játékeszközökkel kiegészülve (motorok, rollerek).

A homokozóink, az *értékkorientált közösségi kohézió erősítése* mellett, kreativitásuk kibontakoztatására adnak játékteret.

Óvodánkban medence is található, mely a vízhez szoktatás, meleg fürdőzés lehetőségét is kínálja gyermekeink számára.

Összegzés:

A csoportszoba, játszópark és udvar berendezési tárgyaival minden évszakban a gazdag mozgástevékenységet is szolgálják, valamint megalapozzák, a tudatos környezet védelmére irányuló nevelést, a munkajellegű tevékenységekkel. (Szelektív hulladékgyűjtők, komposztálók, kerti eszközök használata, termények gyűjtése, felhasználása, újrahasznosítás, növények ültetése, gyümölcs és zöldségek gondozása).

2. Az óvoda jövőképe

2.1. Óvodakép

Olyan óvodában kívánjuk nevelni a gyermekeinket, ahol a gyermekek, a szülők, a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban, érzik magukat. Prioritása helyezzük, hogy az óvoda, mint a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítőjeként működik (a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig).

- Biztosítja továbbá az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit, az óvoda funkcióit. (Óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció).
- Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését.
- Az óvoda tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.
- Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába lépésig.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermek testi-lelki fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a szabad játék és mozgás lehetőségeit.
- Az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, nyitott, demokratikus, légkört, melyben szeretetteljes irányítást biztosítunk.
- Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

- Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a dolgozók személyes példájukkal, a gyermeki „én” tiszteletével, segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A nemzetiségi kisebbséghez tartozó, hazájukat elhagyni kényszerülő családban élő gyermekek esetében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, a nemzeti identitás erősítését, nemzeti hagyományok átörökítését, nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Beszélő környezetével biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

2.2. Óvodapedagógus és pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak mintaeértéke

2.2.1. Óvodapedagógus-kép

- Óvodapedagógusaink és az óvoda valamennyi dolgozója részéről megvalósul a gyermeki személyiséget övező bizalom, azáltal ahogy a gyermekekkel óvodánkban foglalkozunk, a gyermekek érdekeit minden tekintetben figyelembe kívánjuk venni.
- Az óvoda minden dolgozójától olyan bánásmódot és kommunikációt várunk el a kisgyermekekkel szemben, amely modellértékű. Ennek érdekében az óvodapedagógusok munkája teljes összhangban van a nem pedagógus dolgozókkal.
- Fontosnak tartjuk, hogy legyen tisztában a gyermekek életkori sajátosságaival és a differenciálás elvét alkalmazva módszerei feleljenek meg a gyermekek fejlettségi szintjének.
- Az óvodapedagógusaink által választott módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják. A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismerik, kritikusan, céljainknak megfelelően használják.

- Szakszerű nyelvhasználat jellemzi dolgozóinkat, a műveltségterületek közvetítése során, fogalomhasználatuk pontos, a gyermekek számára is érthetővé teszik mondanivalójukat.
- Éves tervet, nevelési tervet, tematikus tervet, projekttervet intézményünk pedagógiai programjának megfelelően készítik el. Különböző szintű terveink szervesen épülnek egymásra.
- Tervező munkánk során figyelembe vesszük és összehangoljuk a pedagógiai folyamat minden lényeges, meghatározó elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.
- Pedagógiai céljaink, a tevékenységi terület sajátosságainak, a gyermekek szükségleteinek és a környezet lehetőségeinek figyelembevételével, választjuk meg pedagógiai módszereinket. Módszerhasználatát, tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi mindezt.
- Pedagógiai céljaink összhangban állnak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Célszerűen és tudatosan használjuk az IKT-s eszközöket.
- Felismerjük a tanulási és az azt kísérő magatartási problémákat, szükség esetén a szülők, illetve megfelelő szakember/szakemberek segítségét kérjük.
- Törekszünk minden egyes gyerek tevékenységének támogatására és segítjük őket egyéni felfedezésekben és az egyéni tanulási utak önálló megtalálásában.
- A gyermeki tevékenységek, teljesítmények értékelését minden esetben a fejlődésbe vetett hit segítő, támogató attitűd jellemzi.
- Tudatosan figyelünk a gyermeki kezdeményezések támogatására. A hibák, hiányosságok megfogalmazásakor ügyelünk arra, hogy tárgyyszerű legyen és mindenkinek lehetőséget adjon a javításra, ezzel is biztosítva a sikerélményhez juttatást.
- Támogatjuk a gyerekek önálló tapasztalatszerzését, mely során, szükség esetén a gyermek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő eszközöket, IKT-s eszközöket használ.
- Minden óvodapedagógus reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Munkánk során odafigyelünk a gyerekek egyéni szükségleteire és a megfelelő fejlesztési stratégiáknak a gyermek igényeihez igazodó megvalósítására.

- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeljük és korrekt, tapintatos módon javítjuk.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeljük a teljesítményeket, törekszünk a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. Ehhez alkalmazzuk a pedagógiai munkánk során, a PDCA – modellt, mely során a tapasztalatainkat és eredményeinket összevetjük, kiértékeljük. Ezek alapján, megtervezzük a jövőbeni feladatainkat, melyek az esetleges problémák megoldásához vezet.
- A gyermekek számára szóbeli visszajelzéseink egyértelműek és világosak. A gyermekek értékelését fejlesztő céllal és szemlélettel alkalmazzuk.
- A pedagógus tudatosan odafigyel arra, hogy a gyermekek önértékelési képességét fejlessze, megteremtse számukra az ön-, és társértékelés helyzetét. Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik folyamatos pozitív visszajelzésekre.
- A nevelési szakasz értékelésére épülnek a következő periódus feladatai.
- Pedagógiai tevékenysége során célszerűen alkalmazza a páros, egyéni, páros és mikrocsoportos munkaformákat, amelyek során a gyermekek nyomon követhetik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait.
- Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. ünnepség, kirándulás témanap, rendezvények) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézmény igazgatója, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
- Tisztában van személyiségének sajátosságaival. Reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és gyengeségeit, a fejlődés érdekében tudatosan tervezi a saját szakmai jövőjét. Tisztában van a különböző pedagógusszerepek elvárásaival.
- Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli.
- Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit. A tanultakat tudatosan beépíti saját pedagógiai gyakorlatába, nyitott az innovációk tekintetében.

- Óvodapedagógusaink gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül. Nevelőtestületünk a továbbképzéseken szerzett tapasztalataikat egymással megosztják, ezért belső továbbképzési konzultációs programokat is szerveznek.
- Munkatársaink képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztéseket.
- Szóbeli és írásbeli kommunikációját folyamatosan és kritikusan elemzi, értékeli és fejleszti.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Pedagógiai tevékenysége során új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, tapasztalatszerzési módokat és visszacsatolási eljárásokat, IKT-s eszközöket, gyermek megismerési technikákat alkalmaz.
- Rendszeresen tájékozódik a digitális eszközökről, a nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológia legújabb eredményeiről, és lehetőség szerint alkalmazza őket.
- Bekapcsolódik különböző szakmai közösségek munkájába. Ennek folyamatáról, valamint eredményeiről szűkebb és tágabb szakmai környezetét folyamatosan informálja.
- Aktív résztvevője az intézmény fejlesztő tevékenységének.
- Szerepet vállal pályázatfigyelésben, pályázatírásban és a megvalósítás feladataiban. Az eredményeket beépíti pedagógiai gyakorlatába.
- Alkalmazza az intézményen belüli és kívüli szakmai kommunikáció on-line formáit.
- Szakmai tevékenységéről beszámol, publikációit on-line módon is hozzáférhetővé teszi.

2.2.2. Pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak

- Óvodáskorú gyermekek gondozásának segítségét végzi óvónői irányítással, a gyermekek közvetlen és közvetett környezetének tisztántartását, az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátását.
- Legyen a gyerekekkel szemben barátságos, kedves.
- A szülőkkel szemben legyen együtt érző, odafigyelő, együttműködő.
- A gyermekek érdekében segítse az óvodapedagógus munkáját.

- Tartsa tiszteletben és tolerálja a különbözőségeket.
- Magatartásában legyen példamutató.
- Legyen együttműködő, a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.

2.3. Gyermekkép

Minden gyermek érték, de ahhoz, hogy a benne lévő értékek, lehetőségek megvalósuljanak, segítségre van szüksége. Amellett, hogy biztosítjuk számára az önfeledt, boldog gyermekkort, gondolnunk kell jövőjére is, arra, hogy sikeres felnőtté válhat, ha képességei, tudása alkalmazhatóvá válik, mellyel gazdagíthatja majd a szűkebb és tágabb környezetét.

Ebben a hosszú folyamatban hangsúlyos szerepet kap a család mellett az óvoda színtere, amelyben lényeges helyet foglal el a szabad játék, a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához vezethet, hiszen a játék a fejlődés és a fejlesztés legjobb eszköze óvodáskorban.

- Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében.
- Fontosnak tartjuk, hogy siker orientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek. Választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő és érzelem teli iskolásokká váljanak.
- Gyermekeink között egyaránt található ingerszegény, csonka családból származó, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve kiváló képességű, tehetség ígéretnek mutatkozó, jó családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is.
- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás az esélyteremtés az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

-a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, valamint a tehetség ígéretnek mutatkozó gyermekek gondozását, fejlesztését fontos feladatunknak tekintjük, ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.

- Ebből következően:

- gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik,
- az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére,
- elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását,
- biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát, biztosítva, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, hátrányai csökkenjenek.

3. AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Az óvodánk mindennapjait áthatja, a Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Program, amely szerint tervezzük és szervezzük életünket. Origójában az életre nevelés, tevékenykedtetés, önálló tapasztalatszerzés lehetőségei egyaránt szerepelnek. Mely kiegészül a Kompetencia alapú programcsomag alapelveivel, ezáltal az ismeret, képesség, attitűd szorosan összefonódó, egymástól el nem választható egysége valósul meg. A program céljainak elérése érdekében a komplexitást, a flexibilitást, a fokozatosságot, folyamatosságot és a feldolgozási módszerek plurális tárházát alkalmazzuk.

Pedagógiai Programunkban adottságainkra, állandó értékeinkre és az innovatív pedagógiákra építve gyermekcentrikus, inkluzív nevelési-fejlesztési rendszerben kívánjuk biztosítani a hozzánk járó gyermekek folyamatos személyiségfejlesztését.

Gyermekekőzpontú nevelésünk során maximálisan figyelembe vesszük, hogy a kisgyermek érzékeny, fejlődő személyiség, egyénenként változó testi, lelki szükségletekkel.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek készségeit és képességeit az egyéni fejlődési ütemhez mérten fejlesszük és minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A hátrányok csökkentésével és a gyermeki jogok tiszteletben tartásával az individuum kibontakoztatását valósítjuk meg. A sajátos nevelési igényű gyermekeknek biztosítjuk, az integrálódásuk segítségét, melynek során, törekszünk innovatív módszereink, mintaadás által, mindenki számára elsajátítani az együtt élés szokásait, megtanulni figyelni, alkalmazkodni, empátiát gyakorolni egymás iránt, ezáltal természetessé váljon a másság elfogadása. Minden gyermek találja meg a helyét a közösségben, váljék igényükké a csoporttal való együttműködés. A játék a gyermek pszichikus szükséglete, létformája, legfőbb élményforrása. Ebből következően biztosítjuk a szabad játék lehetőségét és a komplex személyiségfejlesztést a

játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás útján, sok-sok tapasztalat –és élményszerzési lehetőséggel.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében, stabil, sokoldalúan képzett, szakmailag folyamatosan megújulni képes nevelőtestület vagyunk, melyet egységes pedagógiai szellemiség jellemez.

Céljaink eléréséhez szükségünk van a partnereink támogatására, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani gyermekeinket, hogy biztosan eligazodjanak a világ valóságában.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A Kurca-parti Óvoda a 2020/2021-es nevelési évtől az „Örökös Boldog Óvoda” címet viseli.

Sikeres pályázat keretében, a Boldog Óvoda programcsomagot adaptálhatjuk, mely a derűs és élmény gazdag feladatok, játékok, valamint gyakorlatok fokról-fokra kibontakoztatásával megerősíti gyermekeinkben az élet-szeretetet, önmagunk elfogadását, világra való nyitottságot, hozzá szükséges kompetenciák fejlesztését, ami által boldogságra képes emberré cseperedhetnek.

A Jobb Veled A Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet programjának kiemelt küldetése „hogyan a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.”

(<http://boldogsagora.hu/tajekoztato/>)

A Boldogságórák csökkentik a gyermekek szorongását, miközben erősíti az önbizalmukat. Ez hozzásegíti őket a kiegyensúlyozottságuk fenntartásához, illetve megfelelő alapokat sajátíthatnak el már óvodás korban, az iskola sikeres megkezdése érdekében. A Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra, hónapról hónapra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák

7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Az óvodánk mind a hat csoportja aktívan tart legalább egy Boldogságórát havonta a program menetét a Munkatervük is tartalmazza.

4. AZ ÓVODA NEVELÉSI ALAPELVEI

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Intézményünk a család nevelőpartnereként egészíti ki a családi nevelést. A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermek érdekében történik.

A megváltozott óvoda funkciója és az átalakult óvodahasználók köre következményeként a kompetencia program csomagból magunkénak tekintjük a komplexitást, a rendszerszerű látásmódot, a tapasztalatba ágyazott képességfejlesztést, a feldolgozási módszerek sokféleségét. A túlméretezett műveltségi tartalmakkal szemben a használható ismereteket és információkat helyezzük előtérbe. A gyermeki személyiség fejlődését kiemelten kezeljük.

Alapelveink:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi. Fontosnak tartjuk azt, hogy az óvodába lépés előtt családlátogatást tegyünk, annak érdekében, hogy megismerjük a gyermek családi színterét. Megalapozzuk a jó, szülő-pedagógus közötti kapcsolatrendszerét.
- Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.
A gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye, valamint a nemzetiségi gyermekek nevelése során; megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció.

Célunk:

A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatása, tevékenységeken keresztül, érzelem gazdag óvodai légkörben. Az eltérő fejlődésű gyermekekre, kiemelt figyelmet fordítunk.

Feladat:

- Egészséges életmód kialakítása, prevenciós feladatok ellátása, külső szakemberek, saját tudásbázis fejlesztő eszközök (IKT-s eszközök) bevonásával.
- *Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.*
- Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés.
- Hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének optimális feltételeinek biztosítása.
- Közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

4. 1. Egészséges életmódra nevelés

Célunk:

Az óvodás gyermekek testi, lelki és értelmi fejlesztése, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása.

Feladataink:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés-prevenció szokásrendszerének kialakítása a differenciált életritmus figyelembevételével.
- A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítása során, fontos feladat a baleset megelőzés, az izmok és ízületek vérkeringésének megélénkítése fokozatos erősítése és a biztonságos környezet szokásainak kialakítása.
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások során, a rendszeres mozgás iránti igény megalapozása.

- Mozgáskultúrájuk és egészség megóvásuk érdekében láb- és testtartásjavító torna tartása. Például: Bozsik-program keretében megvalósuló Ovi-Foci.
- Prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátása. Például: Ovi-torna.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. Például: Zöld- Óvoda program keretén belül: szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, növényzet-fák ültetése.

Mindezek elérése érdekében, folyamatos önképzés során törekszünk innovatív lehetőségek által, eszköz és módszertárunkat bővíteni. Például: Gergely Ildikó féle innovatív mozgásfejlesztés alkalmazásával.

Kialakítandó és rögzítendő szokások:

4.1.1. Táplálkozási szokások:

A kiegyensúlyozott táplálkozásnak nagy szerepe van a gyermekkori egészséges életmód kialakításában már kisgyermekkortól kezdve, hiszen a növekedés és fejlődés legfontosabb alappillére az egészséges táplálkozás.

- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és **telítettségi-tartalmú** ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában. Például: víztisztító-berendezés.
- Gyümölcs-hét szervezése a szülők bevonásával. A csoportokban kialakított szokások alapján szülők egészítik ki a napi gyümölcs- és zöldségmennyiséget.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása:
  - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
  - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használata,
  - nyugodt étkezés,
  - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, és önkiszolgáló munka).

4.1.2. Higiénés szokások:

- Étkezések előtt és után, egyéb szennyeződéssel járó tevékenységek alkalmával használják a mosdót, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.

- Környezeti higiéné: allergén anyagokat kiszűrjük, felületeket napi rendszerességgel tisztán tartjuk.
- Téli időszakban heti rendszerességgel használjuk a sósobát.
- A betegségek megelőzése érdekében higiéniai szokásokat alakítunk ki.
- Az időjárásnak megfelelő öltözködésre neveljük gyermekeinket.

4.1.3. Öltözködés:

Az öltözködéssel kapcsolatos teendőket évkezdéskor a szülőkkel közösen megbeszéljük, hogy a gyermekek ruházata legyen kényelmes, praktikus, aktuális évszaknak, aktualitásnak megfelelő, a gyermekek számára legyen könnyen le-, illetve felvehető. Az óvoda életéhez kapcsolódó szokásoknak adekvátan pizsamáról, tornafelszerelésről, váltócipőről, váltóruháról és ezek tisztántartásáról a szülők gondoskodnak.

- Kabátok, kinti cipők, váltóruha elhelyezésének és rendbetételi szokásának rögzítése az óvodai öltözőszekrényekben.

4.1.4. Mozgás:

A szervezet edzése szintén fontos feladat az egészség megőrzéséhez. A lég-, víz-, napfürdő lehetőségeinek alkalmazásával segítjük a gyermekek egészségének fenntartását, a betegségek megelőzését, a környezeti „stresszhatások” elviselését.

A mozgásfejlesztés a gyermekek mozgásaktivitásának fenntartását, fejlesztését célozza.

Prioritása:

- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítendő biztonságos környezet kialakítása.
- Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése. Sokféle mozgáslehetőséget biztosítva változatos eszközökkel, szerekekkel, a mozgásformák sokszori gyakorlására adunk módot a teremben, szabadban egyaránt. Szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk: játékos családi sportdélutánokat, gyermeknap programokat.
- Szabad levegőn való tartózkodás, csoportszoba szellőztetése, higiénés előkészítése (padlózat feltörlése, portalanítás).

- Évszaknak és időjárásnak megfelelő intézkedések biztosításával mozgásigény felkeltése, feltételeinek biztosítása. Például árnyékos hely, medence és pára-kapu használata stb.
- A mozgásfejlesztő játékok használata.
- Mindennapos mozgás.
- Testnevelési, mozgásos játékok szervezése.
- Séták, kirándulások szervezése.

4.1.5. Alvás, pihenés:

- Nyugalom, csend, és jó levegő biztosítása.
- Alvókák, otthoni alvást segítő játékok beengedése kiscsoportban, a befogadás segítése.

4.1.6. Levegőzés:

- Délelőtt és délután is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban.
- Szabadban történő tevékenységek szervezése testnevelési játékok, művészeti tevékenységek.

4.1.7. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása:

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, környezetéhez történő alkalmazkodást és pozitív hatást gyakoroljon személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása.

A lelki- egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készség szintre történő emelése,
- a hibás viselkedési módok kezelése, adekvát lereagálása, minta adása,
- a stressz hatások kompenzálása, Nyugi-Ovi programcsomag használata, alkalmazása,
- „segélykiáltások” megértése és megoldása,
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, adekvát szakember segítségének kérése.

Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód alakításához.

A feladatok komplex módon kapcsolódnak a mindennapjainkhoz, átszövik az óvodai tevékenységeket.

A bántalmazás, erőszak megelőzése:

- 1997. tv. XXXI. törvény *A gyermekek védelméről és jogairól szóló rendelkezés alapján:*
„Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, olyan magatartást tanúsít, amely veszélyt jelent egészségi állapotára.”

„Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás.”

„Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.”

„A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.”

„Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság, amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (pl. gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)”

„Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.”

Alapvető feladataink a prevencióhoz:

- Közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A szülőkkel szoros kapcsolattartás során, felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása.
- Az agresszió minden formájának feloldása elítélése, befolyásolása (pl. a TV, számítógép, okos telefon, tablet, internet és azokon található játékok káros hatásai, mint a szülői fórumok témái).
- Közlekedési ismeretet adó játékos tevékenységek szervezése (Ovi-Faluban található járművek és közlekedési táblák által, közlekedési szabályok tudatosítása, gyakorlása).
- Rendőrség által szervezett bűnmegelőzési programok kezdeményezése „Ovi-Zsaru” program alkalmazása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével (nagycsoporthoz).

A gyermekek egészségének védelme, edzése:

Programunkban az egészségnevelés terén is a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt, azaz a betegségek, balesetek megelőzésére:

- Prevenció óvónői feladat, hogy balesetvédelmi beszélgetést kezdeményezünk, minden olyan helyzetben pl.: kirándulás, udvari játék, sporttevékenység előtt, mely esetében fontos, hogy a gyermekekkel megismertessük a baleset elkerülése érdekében a kötelezően betartandó szabályokat.
- Az udvar játékainak átvizsgálása balesetvédelmi szempontból.
- Az óvodapedagógusok részére balesetvédelmi és munkavédelmi oktatás.
- A gyermek által használt eszközök biztonságos elhelyezése.
- Az óvodába lépéskor az anamnézis lap kitöltése, mely által nyomon követhető a gyermek személyiségfejlődése, különös betegsége, illetve erre való hajlama, amely alapján az egyéni bánásmódot előre tervezhetjük.
- A speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve történik.
- Éves rendszerességgel kerül sor a védőnői, orvosi szűrésekre, vizsgálatokra (mindenre kiterjedően: tartás, látás, hallás stb.).

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megóvására is neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

Egészséges környezet megteremtése:

Zöld-Óvodaként, a helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket figyelembe véve a környezet alakítását, szépítését tudatosan megtervezve („Környezetvédelmi napok”, „Zöld-nap”, Madarak-fák Világnapja, Víz Világnapja, Föld Világnapja stb.) igyekszünk olyan optimális tárgyi környezetet, színharmóniát kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását, a környezettudatos magatartás megalapozását. Kitűnő adottságú udvarunk – tér, talaj – alkalmas a természetes mozgásos játékok gyakorlására.

Az udvar esztétikai szépségét adja: a virágoskert, sziklakert, bokrok, fák, cserjék, és a zöld pázsit. Mindezt szervezett napok keretén belül, együtt gondozzuk a gyermekek szüleivel és támogatóinkkal egyaránt.

A zöldövezetbe illő, természetes anyagból készült, kombinált famászókáink a különböző típusú mozgáselemek kipróbálásához, gyakorlásához nyújtanak lehetőséget.

Ovi-Foci-pályánk és az Ovi-Falunk, kiválóan alkalmas a mozgás megszerettetésére, különböző mozgásformák gyakorlására.

A pancsoló medence a vízhez szoktatást segíti elő.

A többfunkciós csoportszobák berendezése, felszerelése, színharmóniája a gyermekek otthonosságát, jó közérzetének biztosítását szolgálják.

Az asztmatikus és allergiás tünetek enyhítésére, illetve betegség, járvány időszakában megelőzésre, kiválóan alkalmas a só-szobánk jótékony hatása.

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása:

Az élethez szükséges elemek – föld, víz, levegő – megfigyeltetése, megismerése: szellőztetés, séta, kirándulás, kísérletek alkalmával (jó és rossz, tiszta-szennyezett levegő). Rendszeresen részt veszünk szelektív hulladékgyűjtésben, támogatjuk a hulladékok újra hasznosítását. „Környezetvédelmi napok”, szülőkkel közös tevékenységek programjává tettük.

A bio termesztés lépéseinek megismerésével, a munkafolyamatok gyakorlásával, és a termények, termések feldolgozásával, lehetőséget biztosítunk a munkajellegű tevékenységek megszerettetésére, mely által a közvetlen környezetünkben tapasztalással, új ismeretekhez jutnak a gyermekeink.

- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezetet törekszünk kialakítani.

A teljesült feladatok értékelése:

- A PDCA logika adaptálása az óvodai egészségfejlesztési és környezeti nevelési feladatok értékelésére. Cél a jól bevált eszközök, módszerek, programok fenntartása, a kevésbé beváltak javítása, esetleg elhagyása, illetve az igények figyelembevételével újabbak beépítése, indítása.
- Az újabb célok meghatározásának alapja a SWOT analízis.

Az egészségfejlesztési és környezeti nevelési programot a nevelőtestület az óvoda-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el. Az egészség- és környezeti nevelés konkrét feladatait az óvodai nevelés különböző területeihez beépítettük.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban:

Segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgáló teendőket.

A segítségadás: folyamatos közös tevékenységet, szóbeli magyarázatot jelent.

4 - 5 éves korban:

Kis segítséggel, egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgáló teendőket.

A kis segítségadás: A tevékenység szóbeli magyarázattal történő bemutatását, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzését jelenti.

A szokás- normarendszer, az önállósági foknak megfelelően, új, munkajellegű tartalmakkal bővül (pl. megbízatás).

5 – 7 éves korban:

Önállóan végezzék (személyük körül) a tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőket, szükség szerinti segítségadással.

A szükség szerinti segítségadás: Folyamatos figyelemmel kísérést, elakadás esetén azonnali segítséget jelent.

A szokás- normarendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.
Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára.
Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban a normakövetés megjelenik.
Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
A teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, a prevenciós programok hatására a gyermekek egészségi állapota kedvezően alakul.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés fejlesztése

4.2.1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Célunk:

Kiegyensúlyozott, emocionális biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkörben, a családi nevelést kiegészítve:

- alakulnak a gyermekek társas szükségletei, kontaktusai, szocializációja,
- gazdagodnak az erkölcsi, esztétikai, intellektuális emóciói,
- fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadásának segítése. Nyugi-Ovi programcsomag használatával, a befogadás segítése.
- Folyamatos, zökkenőmentes, barátságos, családias környezet biztosítása, a gyermekek életrendjének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz, helyes-helytelen viselkedés felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetben való megtapasztalása, a dolgozók modell értékű bánásmódja során. Tevékenységünket segíti ebben a Nyugi-Ovi programcsomag és az Ovi-Zsaru program.
- A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás-, normarendszer kialakítása.
- *Az értékorientált közösségi nevelés az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz*

alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.

- *Társas kapcsolatok alakulásának segítése, az értékorientált közösségi érzés elmélyítése, a gyermek-gyermek, gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka, gyermek-pedagógiai asszisztens viszonylatában, melyet pozitív attitűd jellemez.*
- *A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az én-tudat alakulásának elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek alakítása.*
- *A nevelésünk hagyományrendszerébe beépülő, ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek szervezésével, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés és a hazaszeretet érzelmi megalapozása, az összetartozás élményének erősítése. (Például: ünnepek, Jeles napok, Nemzeti ünnepek alkalmával).*
- *Más szociokulturális környezetből érkező gyermekek szokásainak, kultúrájának, egyes elemeinek, megismertetése, nemzeti identitástudatuk fejlesztése, sikeres szocializációjuk megvalósítása.*
- *Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.*
- *A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.*
- *A hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi beóvodáztatása és rendszeres óvodába járásának segítése nyitott programokkal, valamint a családokkal történő intervenciók gyakorlat megvalósításával.*
- *A szülők bizalmának megnyerése, szemléletének formálása a nevelési problémák közös megoldásában.*
- *Szociális hátrányok enyhítésére folyamatosan intézkedéseket teszünk, szükség szerint lehetőséget teremtünk az óvodai felszerelések biztosítására (például: ágynemű).*

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- *Érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.*
- *Igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés.*
- *Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.*
- *Természetes társas szükségleteik kielégítése során képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.*

- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- A tevékenységekben kitartóak, a megkezdett tevékenységet a megbeszéltek alapján befejezik.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek megegyezésre jutni.
- A csoport „Illemtárában” meghatározott udvariassági szokásokat igyekeznek betartani (köszönés, figyelmesség, előzékenység, vendég köszöntése, kérés, megköszönés módja).
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélőkönyvvel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - az óvodai nevelőtevékenység (a nevelés eszközei, tartalma) egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- *Spontán és tervezetten szerzett sokoldalú tapasztalatok biztosítása, ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakorlása.*
- Az anyanyelv gazdagságának multikulturális elemeinek megismertetése.
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, színház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.
- A gyermek számára biztonságos, ingergazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát.
- Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra, alkotókészségre készíti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti.
- Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket.
- Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető /resztoratív/ - kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését.
- Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkultúrájukat.
- A beszédfejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztését szakképzett logopédus végzi.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés tartalma:

- Napi gyakorlatunkban az anyanyelvi játékok egyéni és mikrocsoportos szervezésére – alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz – külön időt biztosítunk.

Alapvető pedagógiai elvünk:

- Az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált fejlesztés, különös tekintettel a nyelvileg hátrányos helyzetű gyermek esetében.
- A nyelvi játékok, gyakorlatok legfőbb ismérve, hogy játékos formában végezzük, örömmel és sok-sok ötlettel fűszerezett csoportos játék keretében. A nyelv- és ajak mozgást gyakorló, valamint a hallás differenciálási gyakorlatokkal, lehetőséget teremtünk, a hangzók helyes ejtésére. Ha az mégsem következne be, - mint a korábbi években is tettük – logopédus segítségét vesszük igénybe. Az óvodai csoportokban, ugyanis csak a szükséges készségeket fejlesztjük a napi tevékenységek során (max. 5-35 percben).
- Az anyanyelvi játékokhoz, központi és saját készítésű eszközöket használunk: szemléltető képek, tornaszerek, különböző anyagokból készült tárgyak, bábuk, bábok, tükör, hangszerek, dia-vetítő, hívóképek, feladatlapok, valamint a csoportszoba berendezési tárgyai, eszközei, például: képes dominó, képes ABC, Bohóc kártya, szóvonat. Anyanyelvi-táska, bujkáló képek, magánhangzók megkülönböztetésére pálcikák, korongok, Memória-játék, Ellentétes szó párok képei.

A nyelvi elmaradások korrigálásának gyakorlata:

- Komplex logopédiai terápia
- Napi anyanyelvi játékok
- Drámajáték elemeinek alkalmazása

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak elvont kifejezéseket.
- Beszédfegyelmeük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálása.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.

- Bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.

5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk szoros kapcsolatokat alakít ki a szülőkkel, családokkal és a hatékony együttműködés érdekében a fenntartón kívül más nevelési színterekkel és egyéb szervezetekkel.

5.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

5.1.1. Óvoda- Család kapcsolata:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermek fejlődését, aminek alapfeltétele a családdal való együttműködés.

Támaszt, segítséget nyújtunk a szülőknek nevelési stratégiák kialakításában, átformálásában. Folyamatosan nyitottak vagyunk a szülők egyéni kéréseire, kérdéseire, javaslataira, törekszünk jó bizalmi kapcsolat kialakítására.

- Elfogadjuk a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeit. A közös gondolkodás, véleménycsere eredményeként a programmal összeegyeztethető értékeket beépítjük az óvoda normarendszerébe.
- Vállaljuk az inkluzív (befogadó) nevelés értékeinek közvetítését, ennek megfelelően a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk.
- Felhívjuk a családok figyelmét, hogy pedagógiai intézkedéseinket mindenkor a gyermeki személyiséghez igazítjuk, törekszünk az egyéni szükségletek kielégítésére (egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés).
- Hangsúlyozzuk, hogy a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő világról.
- Hangsúlyozzuk, hogy mindenkor biztosítjuk az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játéknak elsődlegességét (szülői fórumokon, egyéni beszélgetések alkalmával ez a téma kiemelt figyelmet kap).

- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány, kötelességszerű csökkentése kiemelt feladatunk.
- A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése, az erősségekre építés elvének alapját képezik.
- Ráirányítjuk a családok figyelmét arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír.
- Tudatosítjuk a családokban, hogy az iskolára való előkészítés nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye és az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
- A környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a szülőket is bevonjuk az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (kertrendezés, szelektív hulladékgyűjtés, virágosítás, használt elemek gyűjtése, közös kirándulások).
- Kiemelten kezeljük az egészséges életmód szokásainak alakítását. Amennyiben szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós, testi, lelki nevelési feladatokat is ellátunk.
- Ráirányítjuk a szülők figyelmét arra, hogy az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítjuk s, hogy milyen fontos a beszélő környezet, a helyes mintaadás és szabálykövetítés, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása.
- Arra törekszünk, hogy a szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek, családok megismerkedhessenek más népek kultúrájával, hagyományaival (játékos formában), ezáltal is biztosítva az önazonosság megőrzését, a különbözőség elfogadását.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- normarendszer ismeretében.
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében törekszünk a szülővel való napi kapcsolattartásra, a kölcsönös tájékoztatásra a gyermek fejlődése érdekében (óvodapedagógus, igazgató, szülő, megfelelő szakember).

- Szintén folyamatos kapcsolattartás működik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében az óvodapedagógus, a szülő, a gyermekvédelmi felelős között, szükség esetén a családgondozó, a védőnő, illetve a gyámügy bevonásával.
- Igény szerint lehetőséget teremtünk a szülők fogadására (megfelelő hely, idő, nyugodt körülmények).
- Biztosítjuk a lehetőséget, hogy az intézmény minden olyan dokumentumához hozzáférhessenek a szülők, amelyek rájuk, illetve gyermekeikre is vonatkoznak.
- A szülők elégedettségét évente felmérjük, kiemelten kezeljük igényeiket, észrevételeiket, javaslataikat.
- A helyi program bevalásának figyelemmel kísérésében a szülők képviselőik által (SZMK) vesznek részt.
- Meghatározott ünnepek és rendezvények alkalmával, előre egyeztetett időpontokban a családok, szülők az óvodában tartózkodhatnak.
- Lehetőséget biztosítunk a szülők, törvényes képviselők számára az oviKRÉTA-hoz való hozzáféréshez. (Anamnézis, fejlődési dokumentáció, mulasztások igazolása.)

Az együttműködés formái:

- Családlátogatás. Célja: megismerni a gyermekek közvetlen környezetét, szociokulturális hátterét, felmérni helyét a családban, tájékozódni a család nevelési elveiről, szokásairól (tervezett idő: óvodáskort megelőző családlátogatás kiscsoportban: bemutatkozó családlátogatás, prevenciós látogatás szükség szerint).
- *Befogadással biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése. A csoportról pozitív kép kialakítása, mely meghatározza a gyermek későbbi értékorientált közösségi életét, személyiségének alakulását, formálódását.*
- Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Sor kerül a szülő véleményének, javaslatának meghallgatására és figyelembevételére (tervezett idő: nevelési év elején, félévkor). Alkalmanként tétegszülői értekezlet.
- Fogadóóra: ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, amelyek a gyermek fejlődésével, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak.
- Egyéni beszélgetések: gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, befolyásolása a család erőforrásainak feltárása.

- Visszatérő családlátogatás: a családban történő problémák feltárására, megoldására, hiányzás esetén.
- Nyílt hét: a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, (teljesítőképeségéről), aktivitásáról (tervezett idő: március-április hónap).
- Közös programok: lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, normáinak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére (leendő óvodások fogadása – nyílt nap, farsang, gyermeknap, kirándulás, munka délutánok).
- Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulatú kialakításával -felnőttel és a gyerekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.
- Napi kapcsolattartásra az óvodai napirend zavarása nélkül van lehetőség az óvodába érkezéskor, az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével kapcsolatos eseményről, fejlődésről.
- Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
- Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe.

5.1.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Szegvár Nagyközségi Önkormányzat, mint fenntartó
  - Képviselő-testület
- Magyar Államkincstár (MÁK)
- A fenntartóhoz tartozó: Gyámhatóság, családvédelmi szervek

A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség minden formája ellen. Kötelességünk különleges gonddal foglalkozni azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük.

A problémás családok helyzetének felmérése után a gyermekvédelmi felelős felveszi a kapcsolatot a gyámhatósággal, illetve családvédelmi szervek szakembereivel. A veszélyeztető okokat feltárja. Segélykéréshez javaslatot tesz. Részt vesz a jelzőrendszer működtetésében.

Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

Kapcsolattartószervek:

- Iskolával való kapcsolat:

Sajátosságok:

A tanévnyitó ünnepélyre az óvodából vonulnak át a volt nagycsoportosok az óvodapedagógusok és szülők közös kíséretével az iskolába, a tanévnyitó ünnepségre.

Ősszel az első osztályosokat meglátogatják a volt óvónők és érdeklődnek beilleszkedésükről, fejlődésükről. Leendő iskolásaink órát látogatnak a Forray Máté Általános Iskolában.

Gergely-járás alkalmával iskolába hívogatnak az első osztályosok.

A csoportok óvónői részt vesznek tavasszal az Olvasás világnapján szervezett iskolai nyílt napon.

A leendő tanító nének, ünnepeinkre meghívást kapnak. Közös programokat szervezünk.

- Nevelési Tanácsadó/ Szakszolgálat:

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos és speciális szakemberek segítségével végzett korrekció adhat lehetőséget az iskolaérettség elérésére. A fizikailag, szellemileg, pszichésen hátrányos helyzetű gyermeknek meg kell kapnia az állapota által megkövetelt speciális gondozást, kezelést.

A neurológiailag problémás, nehezen kezelhető gyerekek hátrányai okának felismerése, pszichológushoz, fejlesztő pedagógushoz irányítása folyamatos feladatunk, csakúgy, mint a fejlesztés módjának, eredményeinek figyelemmel kísérése.

Rendszeresen konzultálunk a megfelelő szakemberrel, illetve a család segítségével vesszük igénybe az adott gyermekre szabott speciális szolgáltatást.

- **Egészségügyi szolgálat: gyermekorvos, védőnő, fogorvos, ÁNTSZ, üzemorvos:**

Az óvodai közösségbe csak egészséges gyermek járhat és egészséges felnőtt dolgozhat. Az esetleges betegségek kiszűrése a gyermekorvos, a védőnő és az üzemorvos feladata.

Biztosítjuk a gyermekorvosnak, a fogorvosnak és a védőnőnek a rendszeres orvosi és szűrővizsgálatokhoz a megfelelő feltételeket.

Az üzemorvosi vizsgálaton való részvételt a megfelelő munkaszervezéssel oldjuk meg.

- **Közművelődési intézmények (színház, bábszínház, könyvtár, múzeum stb.):**

Nevelésünk hatékonysága és sokszínűsége érdekében a kapcsolattartás minden lehetőségét szükséges megragadni - kiállítások, rendszeres könyvtárlátogatás - hiszen óvodásaink egy része csak az óvoda által jut el ezekre a helyekre, programokra.

A rendezvények megismerése, megismertetése, a lehetőségek felfedezése és kihasználása folyamatos teendőnk, egyfajta közösségi, viselkedési kultúrát közvetít.

- **Óvoda- Egyház:**

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások kertében hittan foglalkozások igénybevételére. Évente történik felmérés a szülői igényekről és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyszínt a foglalkozások megtartásához.

- **Külhoni magyar óvodával való kooperációnk:**

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében kapcsolatépítésre törekszünk, és – lehetőségeink szerint- szakmai kapcsolatot tartunk fent a Romániában, Erdély területén található Felsősófalvi Óvodával. Munkatervünknek megfelelően háromévente ellátogatunk egymás intézményeihez, ahol a szakmai ismereteink tárháza bővül a látott, hallott tapasztalatainknak köszönhetően. A jó együttműködésünk alapja lehet még a szakmai báb munkaközösségünk báb és dramatizált előadásainak rendszeressége.

- **Szponzorok:**

Az óvoda sokoldalú nevelői feladatának ellátásához az alapszükségletek biztosításán kívül a szponzorok támogatása is szükséges és elengedhetetlen.

Támogatóink, képviselőink tájékoztatása az általuk felajánlott segítség hasznosításáról, újabb szponzorok felkutatása fontos feladatunk.

Óvodánkban működő alapítványunk segít a lehetőségek felkutatásában, koordinálásában.

- **Médiák:**

Rendezvényeinkre meghívjuk a helyi sajtó, újság, televízió munkatársait, segítségükkel betekintést nyújtunk az óvodánkban folyó életbe. Eseményeinkről tájékoztatást nyújtunk az intézmény közösségi oldalán, honlapján.

Óvodai szociális segítő tevékenységet ellátó szakember

- **Feladata:** az óvodai szociális munka a Kurca-parti Óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak nyújt támogatást azáltal, hogy egyéni, csoportos, közösségi formában segíti:
- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe, oktatásba való beilleszkedéséhez óvodai kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- a gyermek óvodai jogviszony kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők feltárását és megoldását
- a gyermek családját, a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában
- kiemelt fontossággal végzi a prevenciós és fejlesztő tevékenységeket (pl. mesecsoport, szituációs játék stb.)
- csoportos klubfoglalkozások, a társas kapcsolatok erősítése, az óvodai bullying, kirekesztés megszüntetése, érzékenyítő foglalkozások, agresszió kezelése, kizárása.
- köteles írásban tájékoztatni a család – és gyermekjóléti központ igazgatóját arról, hogy milyen munkarendben és hol látja el segítői feladatát, mikor tart ügyeletet a megállapodás alapján ellátandó köznevelési intézményekben.

Hatáskör:

- kiterjed az egyénnel, családokkal, csoportokkal, közösséggel végzett szociális munkára, az együttműködési megállapodás megkötésére.

- a központ speciális szolgáltatásainak közvetítésére,
- a gyermekkel, szülővel, pedagógussal és a jelzőrendszer tagjaival való kapcsolattartásra

Felelős:

- az általa biztosított szolgáltatások szakmai színvonaláért, a kliensekkel végzett esetmunkáért,
- az általa szervezett egyéni, csoportos, közösségi foglalkozások, rendezvények szakmai színvonaláért
- a családlátogatás során tett intézkedéseiért, magatartásáért
- az általa vezetett adminisztráció pontosságáért, hitelességért,
- a munkájára vonatkozó jogszabályok, intézményi szabályzók, munkavédelmi előírások betartásáért,
- az általa használt eszközök megóvásáért,
- az általa átvett értékekért teljes anyagi felelősséggel tartozik,
- az intézmény jó hírvének megőrzéséért, az intézmény valamennyi munkatársával való jó kapcsolat kialakításáért

6.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1.Szervezeti és időkeretek

Csoportszervezés elvei:

- Integráció elve érvényesül az intézményünkben.
- Óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoport-kialakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit.

A csoportalakításnál a homogén (azonos életkorúak) gyermekcsoportok kialakítását szorgalmazzuk, amennyiben ezt az óvodába felvett gyermekek száma lehetővé teszi, a fenti szempontok figyelembevételével. A csoportszervezésről évente a nevelőtestület véleménye alapján az intézmény igazgatója dönt.

Az óvodapedagógusok törekvése, segíteni a gyermekeket eljutni a lassú fejlődési átmenetnek abba az állapotába, amely által óvodásból iskolássá érnek. Nevelési hatékonyságunkat a tudatos képességfejlesztéssel – kognitív, kommunikációs – magyarázzuk, melyekhez nélkülözhetetlen a „kortárscsoport- /közösségi-hatások”, ezért az azonos életkorú gyermekek esetében a csoportok közötti átjárhatóságot biztosítjuk. Az azonos életkor nem jelenti azonban a

gyermek homogen fejlettségi szintjét. Fontos feladatunk az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő differenciált fejlesztő munka (felzárkóztatás, képességfejlesztés).

A csoportszervezés szempontjai:

- Átlaglétszám 20 fő, maximum 25 fő
- Csoportszoba férőhelye
- Nevelőtestület pedagógiai elvein alapuló szervezési elképzelések
- Tartalmi szempontok alapjai:
  - életkor
  - fejlettség

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

6.2. Napirend, hetirend kialakítása - Az óvodai nevelés tervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A **hetirend** a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.

Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze.

Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, -erre kiválóan alkalmas a resztoratív-kör alkalmazása- kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében, mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

A hetirend összeállításának pedagógiai elvei:

- A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata.
- A hetirend összeállítása, elfogadása minden év első tanévnyitó értekezletén történik.

- A tevékenységformák ütemezésében foglalkozási napokra tervezzük: heti 1 alkalommal tevékenységformánként.
- Logopédiai, gyógypedagógiai foglalkozásokat heti 2 alkalommal, fejlesztő foglalkozásokat heti 2 alkalommal délelőttönként a fejlesztőszobában tartanak az erre kijelölt szakemberek.
- Speciális szolgáltatásainkat a délelőtti - délutáni időszakban szervezzük a szolgáltatóval történő előzetes egyeztetés után (hittan, népi - gyermekjáték - néptánc, Ovi-Foci, Ovi-torna, játékos angol foglalkozás, báb).

A tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzetiségi, etnikai – figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazzuk.

HETIREND		
KORCSOPORT	KÖTELEZŐ TEVÉKENYSÉG	CSOPORTOS TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSE
3 - 4 éves	Mindennapos mozgás Mindennapi verselés, mesélés	A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás

4- 5 éves	Mindennapos mozgás Mindennapi verselés, mesélés	A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás
5 – 7 éves	Mindennapos mozgás Mindennapos mozgás Mindennapi verselés, mesélés	A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás

A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális	Mozgásos játékok Mindennapi verselés, mesélés
Mikro csoportos	A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás
Kooperatív	A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, népi játék, tánc Mindennapos mozgás
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

Páros	Együttműködés rokonszenvi alapon, mely segíti a nevelés eredményességét. Tanulási motiváció kialakítását célozza, részképességek fejlesztése.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a normarendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A befogadás idején ügyelünk a rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirend összeállítására. Később az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend pontosabb betartását kívánják meg.

A **napirend** igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék lényeges szerepét.

A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad játék kiteljesedésére, megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet. Így a napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, gondozás, mindennapi mozgás), melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal és dajkákkal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Valamennyi csoportban biztosítani kell az alternatív pihenést, az 5-7 évesek esetében minimálisra kell csökkenteni a délutáni pihenő időt. Lehetőséget kell teremteni a csendes tevékenységek és a szabad játék megvalósítására.

A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások normarendszer megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

NAPIREND**Szeptember 1.-jétől – Május 31-ig**

IDŐTARTAM		TEVÉKENYSÉG
6.00	10.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek Kötelező mozgás heti egy alkalommal, mindennapi verselés, mesélés Mindennapos mozgás
10.30	12.30	Udvari játék, levegőzés Öltözködés, testápolás, ebéd
12.30	14.45	Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükségleteh igazodó ébredés
14.45	17.00	Párhuzamos tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenységek, folyamatos hazabocsájtás.

NAPIREND Június 1.-jétől – Augusztus 31-ig		
IDŐTARTAM		TEVÉKENYSÉG
6.00	11.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek, mindennapi verselés, mesélés mindennapos mozgás, udvari játék, levegőzés, a test edzése (napfürdő, vízfürdő)
11.30	12.30	Öltözködés, testápolás, ebéd
12.30	14.45	Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükségletehöz igazodó ébredés
14.45	17.00	Párhuzamos tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos hazabocsájtás.

Az óvodapedagógus által szervezett foglalkozások időkeretei korcsoportonként eltérnek, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

A gyerekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyerekek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de óvodában nevelkedő gyermekeket, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozások:	3 - 4 éves korban	4 - 5 éves korban	5 – 7 éves korban
Mozgás	Heti 1x (10-15perc)	Heti 1x (20-30 perc)	Heti 2x (35-40perc)
A külső világ tevékeny megismerése	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Verselés, mesélés	Napi 5-10 perc	Napi 10-15 perc	Napi 20-25 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Ének, zene, népi játék, tánc	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Egyéni fejlesztés	Naponta, illetve a sajátos nevelési igény szerint.		
Logopédia		Heti 1x	Heti 2x
Fejlesztőpedagógus			Heti 2x

6.3. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

A gyermekek mérése és értékelése az óvodában

Cél:

Olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés az alapja a további fejlesztési feladatoknak. A szülők folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretén belül.

Alapelvünk:

Az óvoda, nevelési intézmény, így a lehetséges és szükséges mérések ennek megfelelően tervezettek. A nevelés-tanulás egymásra ható és egymást feltételező folyamatát kívánjuk a mérésekben tükröztetni.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum intézményi szintű szempontjai:

A differenciált egyéni képességfejlesztés érvényesül, kiemelten a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell megsegíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az információk rögzítését szolgáló dokumentumok:

Dokumentum	Mérési, értékelési területek, szempontok	Információ rögzítése
Anamnézis	A gyermek óvodáskor előtti fejlődésének, a család szocio-kulturális jellemzőinek megismerése.	Óvodáskor kezdetén, esetleges családlátogatás alkalmával.

Fejlődési napló	- Mozgásfejlettség - Testséma - Téri tájékozódás - Térbeli mozgás fejlettsége - Értelmi fejlettség - Finommotoros koordináció fejlettsége - Nyelvi kifejező készség - Szociális fejlettség	Kiscsoport év végétől, félévente 1x.
DIFER mérőanyag	A hét elemi alapkészség diagnosztikus tesztje: - írásmozgás koordináció, - tapasztalati következtetés, - tapasztalati összefüggés-megértés, - elemi számolási készség, - relációszókincs, - beszédhanghallás.	Első alkalommal a 4. életévét betöltött gyermeknél, így tehát középső csoportban, március/április, évente: 1x. Nagycsoportban október-március/április, évente: 2x.
Egyéni fejlesztési terv	Tehetséges gyermekek, HHH gyermekek, SNI ill. BTMN -s gyermekek számára.	Havonta.
Szociometria	A gyermekek társas kontaktusainak vizsgálatához csoportban való egyéni elhelyezkedésének vizsgálatára irányuló mérés.	Félévente 1x, középső csoporttól.

A mérés során keletkezett dokumentumok felhasználása:

Az óvodapedagógus számára	A szülő számára
Jelentős információhordozó. A kapott eredmények alapján megvalósul az egyénre szabott fejlesztés. Az eredmények újabb mérések adataival bizonyítják a változásokat.	A szülő a konkrét adatokból látja gyermeke aktuális fejlettségi szintjét. A tájékoztatás a családdal való együttműködés alapját képezi. A mérési eredmények megbeszélése négy szemközti beszélgetések alkalmával valósul meg (fogadóóra).

A csoport előrehaladásának értékelése:

Cél:

A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendszerének megfigyelése, mérése, értékelése a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.

Nevelési év végén, az óvodapedagógusok értékelik a csoportot az egészséges életmód, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, a mozgás, a játék, a munka, a külső világ tevékeny megismerése, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ének, zene, népi játék, tánc területén elért eredményeket.

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő nevelési év nevelési, fejlesztési terve.

- A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvónő munkájának megfigyelésére, valamint az egyéni összegző mérés eredményeire épül.
- A gyermekek társas helyzetének vizsgálatához évente kétszer szociometriai mérést alkalmazunk.

6.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik.
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

7.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Programunkat, Gáspár László Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Programja alapozza meg. Ennek tudatában, az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán, és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes-mesterséges környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése, melyben a pedagógus épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodánkban:

- Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, így a szokások alakítása.
- Játékos cselekvéses tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.

7.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

A játék a 3-7 éves korú gyermek legalapvetőbb, mindennapjait átszövő tevékenysége.

A játék nem csak azért kitűnő alapja a fejlesztésnek, mert általa észrevétlenül „tanulhat” a gyermek, hanem azért is, mert a játék sajátosságai érvényesülhetnek. Spontán, szabadon választhatja ki játéktevékenységét, abban kiélheti, kipróbálhatja, gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat és feldolgozhatja az őt érő pozitív-negatív hatású élményeit. Megoldási

módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésekre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

Ahhoz, hogy mindez teljesüljön, az óvodapedagógusi feladatunk megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljaink elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni.

A játék „kicsiben” maga az élet; amit a kisgyermek felfogni és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válik.

Ezt a szemléletet követi, a Tevékenységek Központú Pedagógiai Program alapelve is, mely alapján, minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Ezzel párhuzamosan, az ONOAP-ban is a szabad játékra helyeződik a figyelem, az óvodapedagógus tudatos jelenlétének felelősségét hangsúlyozó elvárással.

Először utánozható mintát adva, a szabad játékfolyamat után bevonható társaként, majd a játék folyamat elakadása esetén segítő, kezdeményező szerepet is magára öltve, teljes személyiséggel (nonverbális és verbális, hiteles kommunikációja, attitűdje).

A játék kiemelt jelentőségű az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, valamint a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik

Feladataink:

- Nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul nyugodt légkör biztosításával teljesüljön az elmélyült játék és annak feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játék számára.
- Ötletek, lehetőségek teremtése a sokszínű játék kialakulásához, biztosítva az önálló alkotás, felfedezés, kutató, kereső késztetések kielégítését.
- Olyan játékhelyzetek teremtése, melyben érvényesülhet a természetes beszéd, a gyermekek szívesen kommunikálnak, kérdeznak, és kérdéseikre választ is kapnak (anyanyelvi nevelés terén).
- Az óvodapedagógus kérdéseivel inspirálja a gyereket a játékelképzelések megbeszélésére, reflektív (visszaható) szemlélettel segíti azok kibontakozását.
- Tudatosan elfogadó, támogató jelenlétével elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását. A kérések, kérdések dekódolásával előre mozdítja a döntési helyzetek megoldásának képességét a kortárs kapcsolataiban és a játék alakításában egyaránt.

- Modellként szolgál a gyermek ötleteinek elfogadásában, segíti, támogatja, pozitív visszajelzéseivel előre lendíti a gyermek játékát.
- Megszervezi azokat az élményszerzési lehetőségeket, amelyek a játékra hatással vannak: kirándulások, séták, bábelőadások, élıszavas mesék. Biztosítja a feltételeket feldolgozásukhoz, újra alkotásukhoz.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, a szabadjáték elsődlegességének biztosítása az óvodai nevelésben.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, az együtt játszás a gyermekekkel, utánoszható mintát nyújt, segítıvé, kezdeményezıvé válik, ha a játékfolyamat elakad.
- A játékon keresztül egészségnevelı programok megvalósítása: Ovi-foci, Ovi-torna.
- Környezettudatosság megalapozása: „Zöld-Óvoda” program keretén belül.
- Biztosítja a játéktartalomhoz megfelelı feltételeket: a belsı terek tagolásával, azok változtathatóságával, rugalmas átalakíthatóságával, átjárhatóságával.

A játék tartalmát meghatározza:

- A játék típusa, amely lehet szabad játék, ehhez az óvodapedagógus közvetett módon kapcsolódik és lehet kezdeményezett (irányított játék) nevelési célzatú tanulási tartalmat hordozó játéktevékenység, amelyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Különbözı játékfajták szerint:

A pszichológia csoportosítása szerint:

- érzéki játékok
- motoros játékok
- szellemi játékok

A pedagógia csoportosítása szerint:

- alkotó játékok
- konstruktív játékok
- szabályjátékok
- didaktikus játékok, mozgásos játékok (gyermekjátékok, népi játékok)
- sportjátékok

Nevelési gyakorlatunkban valamennyi játékfajta jelen van: gyakorló, konstruáló játék, szimbolikus és szerepjáték (barkácsolás, bábozás, dramatizálás), szabályjáték. A játékfajták a játék tartalmához, valamint a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodnak. A játék korcsoporton belüli fejlődése lineáris, a korcsoportonkénti egymásra épültség szempontjából a koncentrikusság figyelhető meg. A játék pedagógiai, pszichológiai ismerete szükséges ahhoz, hogy a gyermek önkéntessége és a tudatos nevelői hatásai érvényesüljenek. Ismernünk kell, hogy a gyermek milyen fajta játékot játszik, milyen szinten áll s milyen szerepet tölt be játék közben, hiszen az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközeként komplex képet ad a gyermek személyiségfejlődéséről.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémát folytatni, azt együttesen szervezni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus-szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége, empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás.
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak.
- Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata, formálódnak társas kapcsolataik, kommunikációjuk, alkalmazkodásuk.

7.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek

Óvodánkban azt valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermek minél több tapasztalathoz jusson, átélhessen élményeket és kielégíthesse természetes kíváncsiságát.

Ezért az óvodai tanulás útja nem lehet más, mint a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban történik. Ez egyrésztől történhet spontán módon, szabad játékban való tanulással, illetve tervszerűen előkészített és felajánlott, játékban való tanulással. Mindkettő ugyanazon

tevékenységrendszerben folyik, különbséget az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét illetően teszünk.

Az örömteli cselekvés közben a felnőttek és a gyermekek egymás modelljeivé válnak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat alapritmusát a Kompetencia alapú óvodai programcsomagban megjelenő négy öselem is meghatározhatja. A Levegő, Tűz, Víz, Föld váltakozása határozza meg, mely magában foglalja az évszakok, ünnepek, hagyományok és hétköznapiok váltakozásait is.

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek formái:

- Választható tevékenységek – egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermek öntevékenyen vesz részt, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez.
- Kötött tevékenységek – mozgás, mese, kirándulás, bábszínház stb. valamint azok a tevékenységek, programok, amelyeken minden gyermek részt vesz.

Az óvodapedagógus által tervezett témakörök feldolgozása a különböző műveltségterületeken szervezett tevékenységekben komplex módon valósul meg, melyben lehetőség nyílik a gyermekek számára a téma sokirányú megközelítésére, a sokoldalú képességfejlesztés megvalósítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy ismereteit tapasztalati úton szerezhesse meg.
- Az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységet minden esetben a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira építi.
- Megszervezi, megteremti az időkeretet, azokat a játékos helyzeteket és tanulási alkalmakat, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan, gyermekhez igazított módszerrel, eszközzel, történik oly módon, hogy általa kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését.
- Lehetőségeket kínál a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a kutatás, a felfedezés örömeit, és megtapasztalhatja saját teljesítőképességét.
- Személyre szabott, pozitív értékelésével közvetett módon segíti a gyermek iskolai beilleszkedését.

7.2.1. Verselés, mesélés:

Az irodalmi érdeklődés megalapozása, az irodalomba való beavatás, olvasóvá nevelés elindítása a mondókákkal, versekkel, mesével történik. A mindennapos mesélésnek verselésnek nagy szerepe van az anyanyelvi nevelésben, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításában. Mindehhez erős alapot kínálnak, a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok.

Irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődést kívánjuk felkelteni. Fontos számunkra, hogy a gyermekeink az irodalmi nevelésen keresztül esztétikai élményekre fogékony olvasóvá váljanak, műveltségüket megalapozzuk, hiszen a mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít, a maga sajátos szóhasználatával és stílusával.

A mese segíti a gyermek erkölcsi fejlődését, a világban való eligazodását. A mesei motívumok, fordulatok a gyermek pszichés fejlődésével, jellegzetes gondolati, indulati, szemléleti vonásaival összhangban vannak. Fejlődik képzelete, fantáziája, és az erkölcsi fejlesztés egyik legfőbb segítője.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés valósul meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Anyanyelvünk, szülőföldünk ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel. Felfedeztetni anyanyelvünk gazdagságát és differenciáltan fejleszti a kommunikáció különböző formáit.
- Naponta többször kezdeményez mesét, verset a gyerekek érdeklődésének megfelelően. Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe veszi, egyéni bánásmódot és differenciált fejlesztést alkalmaz. A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít.
- Szokássá alakítja a mesélést játékban, szabadidőben, alvás előtt.
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazására törekszik (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődését, fejlesztését valósítja meg.
- Változatos módszerek, eszközök alkalmazásával segíti a gyermeki önkifejezés fejlődését, a saját vers és mesealkotás megalapozását (mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás,

mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével).

- Elősegíti a gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálásának fejlődését az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. (mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez).
- A gyereket olyan élményhez juttatja, mely örömet okoz neki, közlési vágyat ébreszt benne.
- *Az óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan -népmesék, hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és kortárs irodalmi műveket alkalmazunk.* Megvalósítja a multi- és interkulturális nevelést, úgy, hogy figyelembe veszi a csoportösszetételt, a mese, vers anyag megválasztásánál. Lehetővé teszi, hogy a gyerekek a más kultúrából érkező gyermekek származási helyének meséivel ismerkedjenek.
- Az irodalmi nevelés, fejlesztés során figyelembe veszi, hogy a gyermek, otthonról milyen kultúrát hoz.
- Megragadja azokat a lehetőségeket, amikor a gyermek mesélhet, verselhet.
- *A bábozás, dramatizálás eszközeit, képeskönyvet, mesekönyvet a nap folyamán hozzáférhetővé teszi a gyermek számára.*
- Továbbá a gyermekek részére, külön foglalkozás keretein belül, még inkább kibontakozás lehetőségét teremti meg, heti rendszerességgel a Bábmanók kreatív csoportja.
- Biztosítja a mesemondáshoz szükséges belső atmoszféra meglétét és a feltételek megteremtését.
- Kezdeményezi, hogy otthon a családban is rendszeres legyen a közös mesélés, verselés.
- Óvodánkban a Kerekerdő -Bábcsoport munkaközössége színesíti még a gyermekek báb-élményeit.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.

- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- A nemzeti kultúra - kincsből ismernek verseket és meséket.
- A szülők részt vesznek mesék közös feldolgozásában.
- Visszajelzésekből értesülünk, hogy gyakoribbá válik a szülők otthoni mesemondása.

7. 2. 2. Ének, zene, népi játék, tánc:

A zene olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Fogékonnyá teszi a gyereket a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. A játékos mozgásismétlések, a ritmussal, játékos csengésű szavakkal, tetszetős dallamfordulatokkal való játék örömmel, jó érzéssel tölti el.

A zene érzelmeket, hangulatokat tolmácsol, megszerettetése élmények útján történik, mellyel a zenei érdeklődés, vonzódás, a zenei anyanyelv megalapozása valósul meg.

Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a zene a hozzánk járó gyermekek számára ne ritka pillanat legyen, hanem a gyermek életének természetes részévé váljon. Az óvodapedagógus éneke, mondókázása, hangszerjátéka, az ölbeli játékok, a közös éneklések, népi játékok, altatók, a CD-ről felhangzó komolyzenei részletek, a különböző tevékenységeket kísérő zenei élmény, az ünnepeket színesítő felnőttek kórusa szője át a mindennapjaikat.

Zenei nevelésünk - az alapvető feltételek biztosításával - Kodály Zoltán, és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül, néphagyományokból merít. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A gyermek számára befogadható igényes kortárs zenei művészeti alkotásokat, valamint a kompetencia alapú óvodai programcsomag „Zenevarázs” c. segédanyagát is felhasználjuk.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus az egész nap folyamán lehetőséget biztosít zenei élményszerzésre, közös mondókázásra, éneklésre, a közös dalos-játékok gyakorlására.

- A zenei tevékenységi formákat változatos módszerekkel, a gyermek aktív részvételére támaszkodva szervezi meg.
- A gyermek életkorának és egyéni képességeinek, meglévő ismereteinek, tapasztalatainak figyelembevételével válogatja a zenei anyagot és tervezi a fejlesztési célokat, feladatokat.
- Megismerteti a gyermeket a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival.
- Segíti a gyermeket a zenehallgatással egy időben történő mozgásos kifejezés alkalmával abban, hogy hogyan lehet a zene közegében lenni, mozogni, zenélni, rajzolni, festeni.
- Betekintést nyújt a magyar és idegen népdalok világába, továbbá a nemzeti, etnikai kisebbség dalkincsének megismerésére is lehetőséget biztosít.
- Megalapozza a zenehallgatás szokásait.
- Támogatja a gyermek önkifejező szándékát, spontán megnyilvánulásait, a zenei alkotókészségének alakulását.
- Az éneklés, mondókázás során az óvodapedagógus figyelmet fordít a magyaros beszédhangsúly, hanglejtés használatára, a helyes levegővételre, a helyes hangképzésre, a beszédszervek fejlesztésére, a helyes szótagolásra, a szókincsbővítésre, mellyel természetes módon hatással van a gyermek anyanyelvi fejlődésére.
- Gyakoroltatja a helyes légzéstechnikát. Éneklés közben figyel a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésére, a hangzók helyes formálásának gyakorlására, beszédtechnika fejlesztésére, fogalomalkotásra, szókincsbővítésre, beszédhibák javítására is.
- Megfigyelteti, környezetük hangjait, a csendet.
- Megismerteti a gyermeket néhány hangszerrel (fúvós, vonós, pengetős, ütős), azok hangjával, megszólaltatási módjával.
- Megismerteti a gyerekeket a ritmushangszerekkel. Közülük néhányat a gyermek számára hozzáférhető helyen, biztonságos módon helyez el.
- *A gyermekek külön délutáni foglalkozás keretein belül kaphatnak még ízelítőt a népek táncairól, hagyományainkról, így még inkább erősödik bennük a nemzeti identitástudat.*

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, műdalt.
- A gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni.
- Szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban.
- Ismerik a zenei fogalompárok jelentését.

- Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal tudják kifejezni.
- Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.
- Próbálkoznak az improvizálással.
- Képesek dallam bűjtatást végezni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatásokat.

7. 2. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Vizuális tevékenységek során a gyermek az őt körülvevő világból érkező tapasztalatokat, élményeket, érzelmeket fantáziája segítségével vizuális, képi formában megfogalmazza, újra éli. Óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka alkalmainak megteremtésével, lehetősége van a gyermeknek az alkotás örömének megtapasztalására, a tér-forma-szín képzetének gazdagítására, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége alakítására. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Esztétikus környezetet biztosít és törekszik a természetes, jó minőségű anyagok alkalmazására.
- Lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek maga fedezze fel a körülötte lévő világot, és meglévő, majd egyre bővülő ismeretei, tapasztalatai nyomán képessé váljon a térben létező világ síkban való ábrázolására.
- Örömteli alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, ösztönzi a gyermeki ábrázolást, valamint törekszik a belső képek gazdagítására a mese, vers, ének, népi játék eszközeivel.
- Folyamatos lehetőséget biztosít a vizuális tevékenykedésre, bizonyos eszközök hozzáférését lehetővé teszi a szabad játéktevékenységben is.
- A gyermeket az eszközök célszerű, biztonságos, kreatív használatára szoktatja. Törekszik a gyermek által használt eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezésére.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.
- Bemutatja, megnevezi az egyes eszközöket, a különböző anyagokat, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeit, munkafogásokat, megoldásokat.

Lehetőséget biztosít a gyakorlásra. Megalapozza az ábrázoló tevékenységek szokásrendszerét.

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejleszti a spontán beszéd formáit: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, szókincs bővítése, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, az ábrázoló tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok megnevezése stb.
- A gyermeket az alkotás öröméhez juttatja. A gyermek alkotásait értékként kezeli. Igyekszik elérni, hogy a szülők is értékeljék gyermekük munkáját. Szorgalmazza, hogy a gyermek, otthon is folytasson ábrázoló tevékenységet. *Lehetőségei szerint közösségi rendezvényen való bemutatásra törekszik és a tehetségek felismerésére.*
- Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, elképzeléseit, segíti a gyermeket az önálló elképzelések megvalósításában.
- Tekintetbe veszi az egyes gyerekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmaz.
- Megismerteti a gyermeket szűkebb és tágabb környezetében található esztétikus jelenségekkel (pl. táj, időjárás stb.), *szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, műalkotásokkal* (festmény, szobor, épület), természetes anyagokkal, valamint különböző magyar népi kismesterségek tevékenységeivel (agyagozás, szövés-fonás, nemezelés stb.), ezzel is erősítve a szülőföldhöz való kötődést.
- Megismerteti más kultúrából érkező gyermek, más népek, népcsoportok vizuális kultúrájával is a gyermekeket.
- A sajátos nevelési igényű gyermek ábrázoló tevékenységeiben a gyógypedagógiai asszisztens egyénre szabott segítséget nyújt (pl. lassabb tempó, többszöri magyarázat, gyakorlás stb.), hogy számára is biztosított legyen a fejlődés lehetősége.
- Azáltal, hogy a gyermeket képessé teszi az eszközök, technikák készség szintű kezelésére, mondanivalója vizuális kifejezésére, egyre ügyesebb kézmozgásra, elősegíti a sikeres iskolai beilleszkedést.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka kedvelt, örömteli tevékenységgé válik.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni.

- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. a vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük fejlődik.
- Az eszközöket készségszinten kezelik.
- Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni.
- Képzalkotásukban megjelenik a tér síkba való átfordítása.
- Munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valósabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásaik, kialakul saját forma-nyelvük.
- A gyermekek alkotására jellemző, a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.
- Használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívumokat.
- A kiemelt figyelmet igénylő-tehetséges gyermekek szabad önkifejezése megvalósul.

7. 2. 4. Mindennapos mozgás:

A gyermekek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a.) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- b.) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c.) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgással kedvezően befolyásolhatjuk a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Mindezek történhetnek spontán, szabad játékban és irányított mozgástevékenységben.

Óvodánkban éppen ezért nem korlátozódik a mozgásigény kielégítése bizonyos napirendi időpontra. Ennek kielégítése történhet a napirend minden időszakában, a folyamatos napirenddel, a gyermek mindennapi spontán mozgáslehetőségének biztosításával, szervezett vagy szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységekkel, kiegészítve az irányított mozgásos tevékenységeket is. A feladatadás differenciált módon történik, figyelembe véve a gyermek életkori, és egyéni sajátosságait. Egyéni fejlettségi szintjükhöz igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal, a pszicho motoros készségek és képességek formálását és fejlesztését segítjük elő.

A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket, rendszerint kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Óvodánkban szakképzett óvodapedagógus gyógytestnevelést; Ovi-tornát vezet speciális problémák korrigálását elősegítő játékos mozgásterápia szervezésével. A csoportba az óvoda gyermekorvosa által kiszűrt és az óvodapedagógusok által javasolt gyermek kerül be különböző diagnózissal (ortopédiai, belgyógyászati jellegű elváltozások), ahol a prevención van a hangsúly. Bozsik intézményi program keretében, heti 2 alkalommal lehetőség nyílik a labdatechnikák, a foci alapjainak elsajátítására és a labdajátékok megszerettetésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tájékozódik, felméri a gyermek mozgásigényét, fejlettségét, terhelhetőségét, mozgáskoordinációs problémáit.
- A mozgáskoordináció intenzív fejlődését sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal segíti elő.
- Együttműködik a gyógytestnevelővel, a Bozsik intézményi program keretein belül GRASROOTS képzéssel rendelkező óvodapedagógusokkal.
- Figyelembe veszi, hogy a szükségletek és képességek, a mozgás és mozgásigény gyermekenként különböző. Minden gyermek számára lehetőséget biztosít a mozgásra, a mozgásigény kielégítésére.
- Láb- és testtartásjavító játékokat épít be a mozgásos tevékenységekbe.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosít minden gyermek számára a csoportszobában, az udvaron, ill. óvodánk környékének lehetőségeit kihasználva (játszóterek, sportpálya, Ovi-Foci-pálya).
- A fokozatosság elvének figyelembevételével kondicionális képességeket fejleszt, megteremti a teherbírás, ellenálló- és alkalmazkodóképességet, a biológiai fejlődést biztosító feltételeket.
- A mozgásformák megnevezésével, a konkrét mozgásos tapasztalatokkal a szókincs bővítésére, nyelvi kifejezőmintákat ad, az elvont gondolkodást segíti.
- Világos, konkrét értékeléssel támogatja a pozitív énkép alakulását.
- Törekszik a komplexitásra. A mozgásos játékok témáit a tervezett heti témákhoz kapcsolja.

- Jó levegőjű, tiszta, balesetmegelőző környezetet biztosít a csoportszobában és a tornateremben, ahol a gyerekek mozgásos tevékenysége folyik.
- Az együtt mozgás élményének biztosításával segíti elő a gyermek én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, az alkalmazkodás, a kooperáció képességének fejlődését.
- A mozgás megszerettetésében együttműködik a családdal, óvodai programok szervezésével, tanácsokkal formálja szemléletüket.
- Biztosítja a feltételeket a gyermek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezésével.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékban.
- Mozgáskoordináció intenzíven fejlődik, kialakul a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- Változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal megismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni (akadálypálya).
- A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik
- Tudnak helyben labdát pattogtatni.
- A különböző verseny játékokban, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.
- Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők, segítőkészek.

7. 2. 5. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai élet tevékenységformái közül a külső világ tevékeny megismerését tartjuk olyan alappillértnek, integráló területnek, melyhez a további tevékenységformák integrált területként kapcsolódnak.

Területei:

- természeti környezet
- társadalmi környezet
- tárgyi környezet
- hagyomány
- természet-, és környezetvédelem

A gyermek, a valóság felfedezése során nap, mint nap színes élményeket szerezhet az őt körülvevő világról, szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről, a természet csodáiról, a számok, mennyiségek birodalmáról. A felfedezés során kialakul pozitív viszonya a természethez, emberi alkotáshoz. Sokoldalú érzékelésen alapuló tapasztalatai segítik a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos tevékenységét, fenntarthatósági szemléletformálását, közvetlen módon találkozik a természet és környezetvédelemmel. Mindezt még tudatosabban segíti gyakoroltatni, a felnőttek pozitív minta-, példaadásán túl, a Zöld-Óvoda programja.

Lehetősége nyílik megismerni szülőföldjét, a hazai tájat, az ott élő embereket.

Hagyományaink a naptári évhez, az évszakok, napszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, különböző ünnepekhez kötődnek, mely által a gyermek megismeri a helyi hagyományokat, a néphagyományokat, a családi szokásokat, *a közösséghez való tartozás élményét*. Eközben megismerkedik az összefogás, a családi és a tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja mindezek szeretetét és védelmét.

Környezetének felfedezése során olyan tapasztalatokat szerez, mely az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Támogatja, ápolja, szorgalmazza a gyermeknek a világ megismerésére való törekvését olyan módon, hogy abban életkorának, egyéni képességeinek megfelelően biztonságosan eligazodjon.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosít mind a spontán, mind pedig a szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre a környezet tevékeny megismerésének folyamatában.
- Megteremti a lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, közvetlen tapasztalatszerzésre, olyan problémahelyzetekre, amelyek megoldásához a gyermekek közötti együttműködésre is szükség van.
- Múzeumlátogatások, kirándulások, közös családi rendezvények, ünnepélyek szervezésével, tárgyak gyűjtésével, hagyomány, néphagyomány ápolásával tapasztalatszerzési lehetőséget teremt a gyermek számára a hazai táj, az emberek szokásainak, tárgyi kultúrájának megismerésére, példát nyújt ezek tiszteletére, szeretetére, védelmére.
- Támogatja, segíti a más kultúrából érkező gyermek családi szokásainak, kultúrájának megismerését.

- Spontán helyzetek felhasználásával, valamint problémahelyzetek teremtésével lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatszerzésekre, bővíti a tevékenységekben alkalmazható matematikai lehetőségeket.
- A tevékenység során figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, egyénre szabott, differenciált, a gyermekhez igazított módszereket, eszközöket alkalmaz.
- Biztosítja a megfigyelésekhez, közvetlen tapasztalatszerzésekhez szükséges tárgyi eszközök gyermek számára is hozzáférhető és biztonságos elhelyezését.
- Beszélő környezet kialakításával segíti a gyermek felé történő szabályközvetítést.
- Tudatosítja a szülőben gyermeke környezet iránti érdeklődésének fontosságát. Ennek érdekében tájékoztatja őket az éppen feldolgozásra szánt témakörökről, tevékenységekről, bevonja őket a gyűjtőmunkába.
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban biztosítja a gyermek számára a spontán és irányított beszélgetést.
- Segíti a gyermek önálló véleményalkotását, megalapozza döntési képességét. Lehetőséget biztosít a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésére, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjére.
- A gyermek cselekvési szükségletének, szokásainak, értékrendjének, döntési képességének fejlesztésével megalapozza a környezettudatos magatartást.
- A környezettudatos magatartás megerősítését érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel valósítja meg.
- Épít a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire.
- Biztosítja a gyermek számára, megszerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését, valamint ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakorlását.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb –és tágabb környezetük iránt.
- A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni.
- A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
  - Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat.
  - Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára.
  - Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit.

- Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.
- Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.
- Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.
- Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban.
- Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.
- Felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket.
- A halmazokkal való műveletek végzésében jártasak; összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket.
- Értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat (több-kevesebb-ugyanannyi), matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, a játéktevékenységekben tudják alkalmazni.
- Felismerik az alapvető geometriai formákat.
- Kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.

7.3. Munka jellegű tevékenységek

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak, a felelősségvállalásnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor, fejleszti a gyermek mozgás és kontaktusteremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.). A gyermek, munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Azon túl, hogy fejleszti erkölcsi tulajdonságait, a szokás és normarendszert, a teljesítmény szerepe meghatározó.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megteremti a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeit: megfelelő munkaeszközöket biztosít, azokat rendben tartja.
- Hozzáférhető helyet biztosít a munkaeszközöknek, ahonnan a gyermek el tudja venni és helyre is tudja rakni. Ügyel a biztonságos munkavégzés szabályainak betartására.
- Nyugodt, békés légkört teremt. A gyermekek önállóan tevékenykednek, de bármikor lehetőségük van egymástól, vagy a felnőtől segítséget kérni.
- Fokozatosan vezeti be az egyes munkafajtákat, növeli a munka mennyiségét, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat.
- Megfelelő időt biztosít a munka elvégzésére, lehetőleg kiküszöbölve a gyerekek egymásra várakozását.
- Figyelembe veszi a gyermek meglévő tapasztalatait, élményeit, ismereteit, és lehetőséget nyújt ezek különböző formában való gyakorlására.
- Törekszik arra, hogy a gyermek a mindennapi munkálkodása során egyre inkább megismerkedjen környezetével, egyre pontosabb információkat szerezzen az őt körülvevő tárgyi világról. Arra ösztönzi őt, hogy tanulja meg a munkaeszközök célszerű használatát, munkavégzés közben tanuljon meg eligazodni szűkebb és tágabb környezete térbeli viszonyai között.
- Munkavégzés közben magyarázatával, kérdéseivel ösztönzi a gyermek önálló véleményalkotását, segíti döntési képességeinek fejlődését. Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, javaslatait.
- Lehetőséget teremt a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlására, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezésére, mondatba foglalására.
- Buzdítással, magyarázattal, dicséréssel, személyes példamutatással formálja a munkavégzéshez szükséges attitűdöket.
- A munka jellegű tevékenységek gyakorlására módot ad lányok és fiúk számára egyaránt.
- Lehetővé teszi a sajátos nevelési igényű gyermeknek is a munka jellegű tevékenységekben való részvételt, amiben a gyógypedagógiai asszisztens egyénre szabott segítséget nyújt (pl. lassabb tempó, többszöri magyarázat, gyakorlás, stb.).
- A gyermekek egyéni fejlettségétől függően, konkrétan, reálisan értékeli a gyermek munkáját, kifejezi örömét, elégedettségét az elvégzett tevékenységgel kapcsolatban.

- Ráirányítja a szülők figyelmét arra, hogy tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, hogy beszélgessenek vele saját munkájukról is.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) az értékorientált közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség.

7. 4. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik. Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, feladattartást és az irányíthatóságot.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciáik formálása, attitűdjük erősítése, kreativitásuk fejlesztése. A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk, az érzelmek

bátor kinyilvánítására motiváljuk a gyermekeket. Az interaktív közös együttléttel, szövegértés, szövegalkotás megalapozásával fejlesztjük kompetenciáikat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismerési vágy, kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés, kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembe vételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése.
- Modell-értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.
- Értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóságghű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet).
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembevételével differenciált, egyéni fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon:
  - Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka.
  - Az iskolaválasztás támogatása.
  - Az iskolával való kapcsolat fenntartása.
  - Az óvoda- iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása.

8. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS PROGRAMJA

Törvényi vonatkozás tekintetében, sajátos *nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan*

fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”.

Az integrációs programunkkal célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése (pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban),
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Az integrált nevelés keretein belül, egyes gyermekeknél adódó, sérülés specifikus feladataink:

Óvodai nevelésünkben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a nevelés hatására, a sérülés illetve hátrányos helyzet mértékének ismeretében, a gyermekeknél kialakuljon az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az együttműködés. Ennek érdekében, a napirend során, mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. Ehhez elengedhetetlen a gyermekek anamnézisének ismerete, mindez alapot jelent, a fejlesztések előre menetelésében.

A fejlesztés rövid távú céljait, minden esetben a fejleszetheitőségét tükröző gyógypedagógiai –, orvosi –, pszichológiai-komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás elveink:

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek.
- A fejlesztés a megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembevételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása segítse.
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.
- A habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

- A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti a gyermek fejlesztését.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység célja:

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben:

- Biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége.
- Javuljon a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése.
- Csökkenjenek, a fogyatékoságból adódó hátrányok.
- Természetessé válják a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Szerezzen alapismereteket a fogyatékoság számos körülményéről.
- A szülőkkel való szoros kapcsolattartás során: szülőgondozás, segítő tanácsadás.
- Egyéni szükségletekhez igazodó differenciálás.
- Tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, empátia, szeretetteljesség, következetesség.
- A segítségnyújtás lehetőségének és mértékének megismertetése az óvoda dolgozóival, szülőkkel, csoporttársakkal.
- Együttműködés a gyógypedagógussal, gyógypedagógiai asszisztenssel, utazópedagógussal, védőnővel, szakmai szolgáltatókkal, óvodapszichológussal, logopédussal.

8.1. Sérülés specifikus fejlesztés feladatai

8.1.1. Enyhe fokban mozgásában korlátozott gyermek:

A mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása, funkciózavara jelentős mozgásbeli akadályozottságot jelent a gyermeknek. A mozgáskorlátozott gyermek ellátása, fejlesztése speciális, egyénre szabott nevelést igényel a befogadó intézménytől. Az intézményünk, személyi és tárgyi feltételeinek következtében, mozgásában enyhe fokban akadályozott gyermek ellátását, fejlesztését tudja vállalni.

Kiemelt feladat:

- A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,

- biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges; lehetőségeinkhez mérten, akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például: lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó fejlesztésekkel.
- A finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.
- A helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használatának kialakítása.
- Az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetéssel.
- A játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- A gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.

A fejlődés jellemzői:

- A gyermek képességeihez mérten, fejlődik szociális érettsége, így a megfelelő én-képe kialakulásával, könnyebben be tud illeszkedni a társadalmi közösségekbe.
- Bátran kapcsolódik be a mindennapi tevékenységekbe.

8.1.2. Beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg. A sérült beszédfejlődés, beszédzavar nagyban befolyásolja a gondolkodás és az ismeretszerzés minőségét, aminek következménye lehet az egyenetlen értelmi fejlődés és a diszharmonikus személyiség, mely indokoltá teszi a szakszerű, személyre szabott segítségnyújtást.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-

prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Kiemelt feladat:

- Gazdag nyelvi környezet biztosítása, aktív nyelvhasználat, kommunikáció kialakítása.
- Tájékozódás a gyermek beszédállapotáról.
- A gyermekhez intézett közlések csökkentett beszédtempóban hangozzanak el.
- Egyéni haladás ütemének biztosítása.
- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- A kifejezési formák spontán megnyilatkozásainak elfogadása.
- A gyermek kommunikációs képességének fejlesztése.
- Nyelvi zavarok fejlesztése.
- Beszéértés fejlesztése, beszédészlelés fejlesztése.
- Artikuláció fejlesztés előkészítése.
- Mozdulás –ritmus, - beszéd összerendezésének fejlesztése.
- Mozdulásfejlesztés- testtudat kialakítás, téri tájékozódás, mozgáskoordináció, nagymozgások és finommotorika fejlesztése.

A fejlődés jellemzői:

- A gyermek képességeinek fejlődésében – önmagához képest – jusson el olyan szintre, hogy alkalmas legyen az iskolai élet megkezdésére.
- Az észlelés, mozgás, emlékezet területén – önmagához képest - érje el azt az optimális szintet, mely segíti iskolai életének sikerességét.

8.1.3. Autizmus spektrumzavarral, Asperger-szindróma zavarával küzdő

gyermek:

A pervazív fejlődési zavarral élő gyermeknél a tünetek változatosak, mennyiségileg és minőségileg egyaránt különböző mértékben jelentkeznek, illetve a fejlődés során is változnak, alakulnak. Az autizmus egyértelmű diagnosztizálása hosszú folyamat, ezért az óvodai nevelés során jellegzetes magatartásformák figyelhetők meg, mely szakember együttműködését kívánhatja.

Az autizmus spektrumzavarral élő és Asperger-szindróma zavarával küzdő gyermek óvodai nevelésének célja, az elemi adaptív viselkedések kialakítása.

Lényeges:

- szociális, kommunikációs készségek fejlesztése,
- kommunikációs készségek fejlesztése, különösen a természetes élethelyzetekre,
- a sztereotíp, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója.

Kiemelt feladat:

- Az óvodapedagógus, vegye figyelembe, hogy az egész személyiségre kiterjedő fejlődési zavarban szenvedő kisgyermek játékfejlődése a normál fejlődésmenettől jelentősen eltér.
- Egyénre szabott környezet- és eszközrendszert tervezzen, alakítson ki úgy, hogy a tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége vizuális támpontokkal szolgáljon a gyermeknek.
- Biztosítson lehetőséget sokoldalú tevékenykedtetésre, tapasztalatszerzésre.
- Rövid, pontosan megfogalmazott, személyre szóló utasításokat adjon, a gyermeknek. Törekedjen arra, hogy az óvodai nevelés hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.
- Hosszabb távon segítse elő a gyermek környezetébe, illetve a társadalomba való felnőttkori beilleszkedését.

Mindezt szorosan együttműködve a gyermek adekvát fejlődése érdekében, erre specializálódott szakemberekkel, munkatársakkal, családdal.

A fejlődés jellemzői:

Egyéni képességeinek megfelelően:

- Elsajátítja a taníthatóságot megalapozó szociális készségeket.
- Önmagáról való ismereteket szerez.
- Kapcsolatokat teremt, megérti és használja a metakommunikáció elemeit, megtanulja az információcsere szabályait, egyszerű szociális rutinokat, vizuális eszközökkel történő kommunikációt.
- Tapasztalatai vannak az őt körülvevő világról.
- A viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása (kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,

csoportba való beillesztés kialakítása, óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása).

8.1.4. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek:

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni, mikrocsoportos foglalkoztatás keretében.

Magatartászavaros gyermek:

Magatartás-, beilleszkedés- és viselkedészavarral küzdő gyermek, aki a normatív mércétől jelentősebb eltérést mutat. Hátterében részképesség zavarok, az átlagtól eltérő, felfokozott mozgástevékenység vagy aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége, vagy mindezek halmozódása áll.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési meglassúbbodásának általános jelei:

- A gyermek érzékenyebben reagál meteorológiai változásokra.
- Fáradékonyabb az átlagosnál, nehezebben tűri a zajokat, nehezebben viseli a várakozási és egyéb feszültséget.
- Gyakran igényli a pihenést, szünetet, egyedülletet.
- Fokozottabb szüksége van a tevékenységeket meghatározó állandó keretekre, érthető és követhető szabályokra.
- Indulatkitörések jellemzik.
- A tulajdonnal szembeni destrukció (tör-zúz).
- Neheztelt a társas beilleszkedésük, kapcsolódásuk.

Kiemelt feladat:

- Egészséges énkép és önbizalom kialakítása.
- A kudarcátűrő képesség növelése.
- Önállóságra nevelés.
- Érdeklődési terület feltárása, a spontán fejlesztési lehetőségek megtalálása, a változásokra való előzetes felkészítés.
- Korlátok felállítása, határozottabb, hangsúlyosabb nevelés, türelem, kitartás.
- Tudatos figyelem a fejlesztendő képességterületekre (nagymozgás, egyensúlyérzék, téri tájékozódás, percepciófejlesztés, testséma, finommotorika, rész-egész viszonya, auditív

figyelem és emlékezet, vizuális figyelem és emlékezet, keresztcsatornák, szem-kéz koordináció, lateralitás, ritmus).

- Sikerélményhez juttatás.
- A kortársakkal való együttműködés elősegítése.
- A gyermek ismeretében eszköztár összeállítása.

A fejlődés jellemzői:

- Kialakul feladattudata.
- Képes figyelmét összpontosítani.
- Kialakulnak azok a készségek, amelyek elengedhetetlenek az olvasás, írás, számolás megtanulásához.
- A közös tevékenységek során igyekszik a szabályrendszert betartani.
- Nyugalanságát, izgatottságát a megfelelő jelrendszer segítségével önállóan jelzi.
- Igyekszik megővni mind önmaga, mind társai testi épségét.
- Biztos a jobb- és baloldal megkülönböztetésében.
- Sorrendiséget tart.
- Az idő fogalmával tisztában van.

Részképesség zavaros gyermek:

A részképesség zavar azoknak a tanulási problémáknak a kifejezése, amelyek az észlelés, a mozgás, a nyelv, az emlékezet, a figyelem és a gondolkodás folyamatainak hiányos működése következtében lépnek fel, és az idegrendszer összerendezetlen működésén alapulnak. Motorikus és megismerő funkciók területén megmutatkozó hiány intelligenciaszinttől függetlenül.

Megnyilvánulási formái:

- Egyénen belüli nagyfokú különbségeket jelöl egy adott életkorban, egy adott értelmi fejlettségi szint mellett.
- Beszéd-, mozgás-, rajz-, magatartás- és iskolai teljesítményekben (olvasás, írás, számolás) mutatkoznak meg.
- Másodlagos pszichés tünetek kialakulását eredményezhetik (hiperaktivitás, érzelmi bizonytalanság, hirtelen cselekvés...).

Kiemelt feladat:

- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermek egyéni fejlődési ütemét, képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakozásában, elmaradásainak fejlesztésében, hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.
- Több idő biztosítása a gyakorlásra, ismétlések beiktatására.
- Előkészítés a tervezett foglalkozás előtt az ahhoz szükséges ismeretek, készségek kialakulásához, megalapozásához.
- Pedagógiai célokhoz igazodva a fejlesztési területek megkeresése.
- A gyermek és környezetének minél pontosabb megismerése, fejlődésének folyamatos nyomon követése, fejlődési ütemének rendszeres rögzítése.

A fejlődés jellemzői:

- A 3-6 évesek értelmi fejlesztésének célja, hogy a periódus végére eljussunk a „totális érzékelő apparátus” kialakításához, amely minden esetben kísérője a motoros és észlelési megismerésnek. Így a fejlődés során kialakul az említett funkciók egyensúlya, összerendezettsége. A gyermek az óvodás kor végére életkorának megfelelő korosztállyal sikeresen tud haladni.

Tehetséges gyermek:

Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk. Több teret, időt, lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

Célunk:

A tehetséges gyerekek kiemelkedő képességeinek fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti.

Az intézmény fontos feladata:

A képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek

nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetséges gyermek, már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességekre jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségigéreteket fejlesztjük a gazdagítás, dúsítás, differenciálás eszközrendszerével komplex programok keretében (néptánc, gyermektorna, báb, egyéb sporttevékenység).

Lehetőséget kínálunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren.

A lehetőségeinkhez képest fordítsunk kellő figyelmet, nyújtsunk több ismeretet. Mindezt úgy, hogy a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozunk. Rá kell nevelnünk a gyermekeket, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek.

Egy-egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy megtalálják a saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak.

Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére- képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva. Differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknek nyújtsunk megfelelő segítséget. Biztosítsuk a lehetőséget, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak.

A szülők figyelmét ráirányítjuk a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében kérjenek a szülők szakemberektől segítséget.

A tehetséggondozás tartalma:

Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségigéreteket” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.

Műhelyfoglalkozások vezetése, mely a „tehetségigéreteket” speciális érdeklődésére épít, speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően. A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti. Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már jól működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása.

Tehetségfejlesztő munkacsoportjaink az alábbi területeken:

- Mozgás („Ovi-Foci”, „Ovi-torna”, úszás, néptánc, lovaglás)
- Vizuális nevelés (Báb)
- Anyanyelvi nevelés (Báb)
- Egyéb: Hittan, angol, néptánc

8.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A hátrányos helyzetű gyerekeket a családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vette és számukra rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

Súlyosan hátrányos (veszélyeztetett) helyzetű gyerekek a nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerülnek olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy- erkölcsi fejlődésük gátolva, vagy akadályozva van.

Célunk kölcsönös együttműködés, szemléletformálás, a gyermekek rendszeres óvodába járatása. Elhanyagolt gyerekek feltárása a szülői közösség bevonásával, a szakmai hálózat kapcsolattartásával.

Továbbá, a családi nevelés hiányosságainak kompenzálása, a szociális beilleszkedés segítése, biztonságérzet megalapozása, érzelmi kötődés az óvodához, ösztönző társas kapcsolatok pozitív kialakítása.

A gyerekek minél teljesebb mértékben ériék el az optimálisan elvárható fejlettségi szintet, hogy viselkedésük életkoruknak megfelelő legyen. A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése, a kisebbségi etnikum együttnevelése más gyerekekkel.

Feladatunk a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek feltárása, nyilvántartása, segítése. Az óvodai nevelés váljon a családi nevelés kiegészítőjévé.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A rendszeres életritmus, napirend megalapozása, kiemelkedő képességek felismerése és gondozása. A ránk bízott gyerekek legyenek képesek a harmonikus mozgásra, gondolkodásra, tanulási műveletekre.

Fontos szem előtt tartani, hogy ami az óvodáskorban megszerezhető, megvalósítható az a későbbiekben nem, vagy nehezen pótolható. A hiányos alapoknak pedig negatív hatása van a későbbi sikeres iskolai beilleszkedésben.

Rendkívül fontos szerepe van a biztonságot nyújtó, otthont pótló szemléletnek. Ebben az atmoszférában fejlődnek ki az érzelmi kötődések, az önállósulási, szocializációs folyamatok és ez az alapja a tevékenységeknek, a fejlődésnek.

Nevelőmunkánk azon a szemléleten alapszik, hogy minden gyereket a maga fejlettségi szintjéről, a maga ütemének megfelelően az *értékkorientált közösségi hatásokat*, és kereteket felhasználva fejlesztünk, egyénileg és közösségen belül differenciáltan egyaránt.

A megelőzési feladataink közé tartozik, hogy már középső csoportban, a csoportban dolgozó óvodapedagógus javaslatára, megfigyelései alapján, a fejlesztőpedagógusok által kidolgozott helyi szempontsor kritériumai szerint és 4 éves korban DIFER mérés eredményeit figyelembe véve, a gyermekek differenciált fejlesztésben részesülnek. A helyi program kiemelt fejlesztési feladatai, alapját képezik a fejlesztési gyakorlatnak.

A fejlesztés gyakorlata:

A fejlesztőtevékenységek színterei:

- Csoportszobai integráció: sérülés-specifikus feladat tervezése a napi tematika szerint, szokás szabályrendszerben megjelenő feladatok.
- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége, a HHH-s gyermekek fejlesztése.
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése.
- Gyógypedagógus irányításával, közreműködésével végzett tevékenység.
- Együttműködés a szülőkkel.

A fejlesztési tevékenység értékelése:

- Fejlettségmérő lapok-fejlődési napló áttekintése (félévente)
- A fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)
(Sindelar teszt, Diszlexia Prevenciós teszt, „SZÓL-E”, MSSST)
- Az állapotváltozásról kontrollvizsgálat a Szakértői Bizottságnál
- DIFER mérés

Szükséges feltételek:

- Személyi feltétel: gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, óvodapedagógus
- Tárgyi feltételek biztosítása: az eszköznorma előírásai szerint történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükségesek speciális tárgyi eszközök.

Alapvető tárgyi eszközök megtalálhatók a programspecifikus eszközök között, pl:

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- Lateralitást (oldaliségit) jelölő karszalag,
- Anyanyelvi táska, MINIMAT eszközök, képkártyák,
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Wesco eszközök, szenzoros szőnyeg),
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Váljanak képessé:

- Társaikkal való együttműködésre, közösségen belül találják meg helyüket, fogadják el őket, ne kerüljenek peremhelyzetbe. Szociálisan váljanak alkalmassá az iskolai életre.
- Igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, helyes kommunikációra.
- A környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Figyelem összpontosításra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végezzenek.
- Alakuljon ki a vizuális jelek felismerése.
- Kompenzációs technikákat sajátítsanak el.
- A tehetséggondozás során alakul a gyermekek önkifejező-képessége, koordinációs képessége, térpercepciója erősödik, alkotásaikban érvényesül a kreativitás és az alkotás öröme.

9. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezései az irányadóak.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

A gyermeknek joga van:

- A nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák. Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is. A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékosága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani.
- Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi életéhez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéshez való jogát.
- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

Elveink:

- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a családi nevelés erősítése a rászorulóknak körében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Szoros kapcsolat kialakítása a közvetlenül, vagy látens módon segítséget kérő családokkal.

Kompetenciák és feladatok a gyermekvédelem területén:

Az óvodapedagógusok kompetenciái:

- A gyermek és a szülők jelzéseinek fogadása.
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezése.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztés.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és járását.
- Figyelemmel kíséri a rendszeres óvodalátogatást, jelzi az igazolatlan hiányzást.
- Információkat ad, rendkívüli változásokról tájékoztatást nyújt a gyermekvédelmi felelős felé.
- Biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri, speciális fejlesztést végző szakemberhez irányítja a gyermeket.
- A gyermek fejlődésének dokumentációjában nyomon követi a személyiség fejlődését, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmaz. Megtervezi a felzárkóztatást, tehetséggondozást.
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

Gyermekevédelmi felelős kompetenciái:

- A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése.
- A meglévő információk alapján tanácsadás (szociális támogatás, étkezési támogatás...)
- Kapcsolattartás a szülők és a családsegítő szolgálat között.

A gyermekevédelmi felelős feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekevédelmi munkát az adott évre.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A nevelési év során rendszeresen konzultál a csoportos óvodapedagógusokkal az esetleges változásokról, problémákról.

- Tájékoztatja az óvodapedagógusokat a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok, törvények változásairól.
- Segélykérő lapok kitöltéséhez segítséget ad, javaslatokat készít az óvodapedagógusokkal együtt.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a családsegítővel.
- Évente beszámolót készít az óvodapedagógusok és az igazgató felé.
- Felveszi a kapcsolatot, illetve folyamatosan kapcsolatot tart:
  - Az óvoda gyermekorvosával, védőnőjével: a gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás.
  - Nevelési Tanácsadóval: logopédiai ellátás, tehetséges gyermekek fejlesztésének segítése, helyszíni csoportos vizsgálat kérése. A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé közvetlen utalás, soron kívüli vizsgálat kérése.
  - Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal: szükség esetén esetjelzés, eseti támogatás közvetítése, nyári étkeztetésben való részvétel közvetítése.

Igazgató kompetenciái:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése, - az egyenlő hozzáférés, a befogadó nevelés megvalósulásának, az egészséges életmód kialakításának, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztésének, - és az érvényesítés ellenőrzése.
- Határozott kapcsolatfelvétel az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervekkel.

Az igazgató feladatai:

- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- Felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözi.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékosságból adódó különbségek.

10. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

10.1. Igazgatói ellenőrzések

Célja:

A belső szakmai kontroll kiépítése a nevelőmunka minőségének és a szervezet működésének javítása érdekében, mindez:

- a szakmai tevékenység értékelésével,
- a szakmai követelmények megtartásának vizsgálatával,
- a szakmai ellenőrzés szabályainak megtartásával,
- a munkakörrel kapcsolatos feladatok elvégzésének ellenőrzésével,
- a munkafegyelemmel összefüggő magatartás ellenőrzésével történik.

Az ellenőrzés eredményeként, erősödik az óvoda nevelési céljaival való azonosulás, a dolgozói kötelezettség, felelősségtudat és javul a belső munkahelyi légkör.

A TÉR rendszer működtetésével az óvodapedagógusok feladatvállalásának erősítése, az intézményben folyó szakmai munka színvonalának emelése. Az értékelésre vonatkozó eljárásrendet az intézmény TÉR szabályzata tartalmazza.

Alapelvek:

- A vezetés szerves része legyen (az ellenőrzés szervezeti struktúrája tartalmazza).
- Preventív jellegű legyen és irányuljon az esetlegesen gátló tényezők feltárására.
- Javaslatokat fogalmazzon meg a problémák kiküszöbölésére, legyen fejlesztő, ösztönző jellegű.
- Állapítsa meg a felelősöket.

- A dolgozók által elfogadott szempontok alapján történjen.
- Az éves ellenőrzés szempontjainak, területeinek lebontását a munkaterv tartalmazza.
- Személyre szóló legyen.
- Az ellenőrzés dokumentációi az oviKRÉTA felületén kerülnek rögzítésre.

Kiemelt ellenőrzési területek:

1. oviKRÉTA felület alkalmazása
2. Csoportnaplók ellenőrzése
3. Felvételi, előjegyzési napló
4. Felvételi- mulasztási naplók
5. Óvodaköteles gyermekek óvodába járásának nyomon követése (felvételi, előjegyzési napló)
6. A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációs rendszer
7. Gyermekbalesetek megelőzése
8. SNI gyermekek ellátása (óvodapedagógus nevelőmunkája, pedagógiai asszisztens-, dajka segítő munkája) - meghatározott csoportban
9. Gyermekvédelmi tevékenység, dokumentáció, gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok
10. Egészséges életmód
11. Környezeti nevelés, környezetvédelem
12. Szülőkkel való kapcsolattartás, jegyzőkönyvek, ünnepségek
13. Munkaidő, munkafegyelem (adminisztráció, jelenléti ív,) betartása (technikai dolgozók, óvodapedagógusok)
14. Óvodaszintű munkaközösség közreműködése a szakmai munka belső ellenőrzésében
15. Szakmai munkaközösség működése
16. Szakmai munka ellenőrzése

10. 2. Külső ellenőrzések

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről rendelkezik az intézményi külső ellenőrzés végrehajtásának jogszabályi háttéréről, lefolytatásának eljárásrendjéről

A szakmai ellenőrzés célja:

- Az óvoda funkciójának, célrendszerének elemzése, értékelése a pedagógiai program és a gyakorlat összevetése alapján.

- Az intézmény pedagógiai program szerinti működésének, a programmegvalósulásának ellenőrzése.
- A pedagógiai szakmai munka értékelése.
- Az igazgatói feladatok ellátásának, az igazgatói program megvalósulásának vizsgálata.
- Az intézményi működés eredményességének, a pedagógiai programban foglaltak gyakorlati megvalósulásának vizsgálata.

A szakmai ellenőrzés módszerei:

- Dokumentum elemzés: Alapító Okirat, SZMSZ, Tevékenységközpontú Pedagógiai Program, Csoportnaplók, Beiskolázási terv.
- A gyermekekről készült dokumentumok és a pedagógiai program koherenciájának vizsgálata.
- A tárgyi és személyi feltételek áttekintése.
- Közvetlen megfigyelések.
- Interjúk.
- Beszélgetések.

Pedagógusellenőrzés és – értékelés:

Az ellenőrzés folyamán annak feltárása folyik, milyen módon és mértékben jelennek meg a pedagógus munkájában az alábbi szakmai tartalmak:

- Az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés,
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram nevelési céljainak való megfelelés,
- az intézmény Tevékenységközpontú Pedagógiai Programjának való megfelelés.

Az értékelés szempontjai, a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról, valamint annak végrehajtásáról szóló 401/2023. (VII: 30.) kormányrendelet szabályozza, meghatározott pedagóguskompetenciák szerint:

1. Pedagógiai módszertani felkészültség
2. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség.

3. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.
4. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
5. A tanulás támogatása.
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.
8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

A szakmai ellenőrzés módszerei:

- Dokumentumelemzés:
  - Az előző pedagógusellenőrzés és az intézményi önértékelés adott pedagógusra vonatkozó értékelőlapjai.
  - Pedagógiai program és az éves tervezés egyéb dokumentumai:
  - Tevékenységterv
  - Egyéb foglalkozások tervezése
  - Csoportnapló (oviKRÉTA)
  - Gyermekek alkotásai (egyéni mappába rendezett alkotások, rajzok)
  - A nevelőmunka megfigyelése, tevékenység-/ foglalkozáslátogatás
  - Interjú

Igazgatóellenőrzés és – értékelés:

Az igazgató pedagógiai-szakmai ellenőrzésének területei:

1. A nevelési, - tanulási, - fejlesztési folyamatstratégiai vezetése és operatív irányítása
2. A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
3. Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
4. Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
5. Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az értékelésbe bevontak köre:

- Külső szakértők
- Alkalmazotti közösség
- Szülői közösség
- Az igazgató maga (önértékelés)
- Fenntartó

Az igazgató pedagógiai-szakmai ellenőrzésének módszerei:

- Kérdőíves felmérés:
  - A nevelőtestület tagjai
  - Szülők
- Dokumentumelemzés:
  - Igazgatói pályázat
  - Pedagógiai program
  - Egymást követő 2 nevelési év munkaterve és az éves beszámolók
  - TÉR
  - SZMSZ
  - Intézményi önértékelés
  - Igazgatói önértékelő kérdőív
  - Portfólió
  - Interjúk

Intézményellenőrzés és értékelés:**Az intézmény pedagógiai-szakmai ellenőrzésének területei:**

1. Pedagógiai folyamatok
2. Személyiség- és közösségfejlesztés
3. Eredmények
4. Belső kapcsolatok, együttműködés
5. Az intézmény külső kapcsolatai
6. A pedagógiai munka feltételei
7. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a Tevékenységközpontú Pedagógiai Programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

Az intézmény pedagógiai-szakmai ellenőrzésének módszerei:

- Dokumentumelemzés:

- Alapító okirat
- Pedagógiai program
- SZMSZ
- Egymást követő 2 nevelési év munkaterve és az éves beszámolók (a munkaközösségek munkaterveivel és beszámolóival együtt)
- Továbbképzési program – beiskolázási terv
- Házi rend
- Intézményi önértékelés megadott szempontok alapján, illetve a rendelkezésre álló intézményi önértékelés eredménye
- Elégedettségmérés
- Az ellenőrzést megelőző 5 évben lefolytatott ellenőrzések eredményei és a fejlesztési tervek
- Interjú
- A pedagógiai munka infrastruktúrájának megismerése folyamatos megfigyeléssel
- A pedagógusellenőrzés eredményeinek összegzése

Az intézményi eredményességi mutatókat minden évben az éves beszámoló tartalmazza.

Pedagógusok előmeneteli rendszere:

A minősítési rendszer két központi eleme a minősítővizsga és a minősítési eljárás. Minősítővizsgát a diploma megszerzését követő második gyakornoki év végén tesz a pedagógus, a Pedagógus I. cím elnyeréséért. A többi minősítési fokozat a minősítési eljárás során érhető el. A minősítő vizsgát és a minősítési eljárást az OH szervezi meg és folytatja le. A minősítővizsga és a minősítési eljárás rendjét, ennek tartalmi elemeit és módszertanát a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról, valamint annak végrehajtásáról szóló 401/2023. (VII: 30.) kormányrendelet szabályozza.

Legitimációs záradék

I. Pedagógia Program nyilvánossága

1. Tájékoztatás, megismertetés formája, rendje

- Év elején, közös szülőértekezleten a Pedagógiai Program ismertetése
- Az önkormányzat és az óvoda honlapján történő megjelentetés

2. Hozzáférhető elhelyezés biztosítása

Az intézmény címe: Szegvár, Hunyadi János utca 25

3. Tájékoztatáskérés, és erre tájékoztatás adás rendje

Az igazgató fogadó óra keretében, (a házirendben meghatározott időben) tájékoztatást nyújt

II. A Pedagógiai Program hatálya és érvényessége

1. A Pedagógiai Program hatályba lépése

2025. szeptember 1.

2. A felülvizsgálat rendje

- törvények
- rendeletek
- helyi rendeletek alapján

3. Érvényessége

- A Pedagógiai Program érvényességi ideje

Visszavonásig

Készítette az igazgató a nevelőtestület bevonásával:

Dátum: Szegvár, 2025. augusztus 26.

Vigh Mária

Vigh Mária

Igazgató

Fenntartó jóváhagyta:

Határozat szám: 68/2025. (VIII.26.)KT.

Dátum: 2025. augusztus 26.

Szabó Tibor György

Szabó Tibor György

Szegvár Nagyközség polgármestere

